

Metropolitalna Komisja Katechetyczna

KOŚCIÓŁ GRECKOKATOLICKI W POLSCE

**PROGRAM NAUCZANIA
RELIGII GRECKOKATOLICKIEJ**

**PROGRAM NAUCZANIA
RELIGII GRECKOKATOLICKIEJ**

Metropolitalna Komisja Katechetyczna
KOŚCIÓŁ GRECKOKATOLICKI W POLSCE

**PROGRAM NAUCZANIA
RELIGII GRECKOKATOLICKIEJ**

Program nauczania religii greckokatolickiej opracował zespół:

ks. mgr lic. Jan Łajkosz
ks. dr Arkadiusz Trochanowski
ks. dr Rusłan Marciszak
ks. dr Jarosław Roman
mgr lic. Iwona Marciszak
s. mgr Olena Danuta Mańkut SNMP
s. mgr Daniela Helena Szumna SNMP
s. mgr Magdalena Maria Ożańska SNMP
s. mgr Franciszka Oresta Sałamaszek SNMP

Recenzent:

ks. prof. dr hab. Jarosław Moskałyk

Dokument został zatwierdzony Dekretem z dnia 2.06.2014 (L.dz. 2014/358) przez Hierarchów Kościoła Greckokatolickiego w Polsce: ks. abpa Jana Martyniaka, Metropolitę Przemysko-Warszawskiego i ks. bpa Włodzimierza Juszcza, ordynariusza Eparchii Wrocławsko-Gdańskiej

Korekta:

mgr Barbara Frejmut, mgr Anna Hańczaryk

Projekt okładki:

Klaudia Maślej-Feluś

Wydawca:

Metropolia Przemysko-Warszawska
ul. bł. bpa Jozafata Kocyłowskiego 4
37-700 Przemyśl
tel./fax +48 16 678 78 68
e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	7
Program nauczania religii dzieci w wieku przedszkolnym, GK-0-01/14 ..	9
Grupa trzy- i czterolatków	12
Grupa pięcioletków („O”)	15
Program nauczania religii do klas I-III w szkole podstawowej, GK-1-01/14 .	18
Klasa I	19
Klasa II	27
Klasa III	33
Program nauczania religii do klas IV-VI szkoły podstawowej, GK-2-01/14 .	41
Klasa IV	45
Klasa V	48
Klasa VI	51
Program nauczania religii do klas I-III gimnazjum, GK-3-01/14	54
I gimnazjum	62
II gimnazjum	66
III gimnazjum	70
Program nauczania religii do klas I-III szkoły ponadgimnazjalnej,	
GK-4-01/14	74
Klasa I	77
Klasa II	80
Klasa III	84
Katecheza specjalna	87
Program nauczania katechezy specjalnej, GK-7-01/14	90
Sposoby osiągnięcia szczegółowych celów kształcenia (metody)	92
Kryteria oceny i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	96

WPROWADZENIE

Kościół Greckokatolicki w Polsce jest Kościołem *sui iuris*. Aby wprowadzić wierzących w pełnię życia chrześcijańskiego jest niezbędna katecheza. Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich w kan. 617 wyraźnie mówi o konieczności katechezy: „Poszczególne Kościoły *sui iuris*, a zwłaszcza ich biskupi, mają poważny obowiązek prowadzenia katechezy, która doprowadza wiarę do dojrzałości i formuje ucznia Chrystusowego poprzez głębsze i bardziej uporządkowane poznanie nauki Chrystusa i coraz mocniejsze z dnia na dzień trwanie przy Jego Osobie”.

Program nauczania religii greckokatolickiej został opracowany przez Metropolitalną Komisję Katechetyczną Kościoła Greckokatolickiego w Polsce zgodnie z założeniami zawartymi w nowej *Podstawie programowej do nauczania religii greckokatolickiej* i stanowi jej konkretyzację. Uwzględnia on ogólne wskazania edukacyjne i wytyczne Kościoła Prawosławnego i Kościoła Greckokatolickiego dotyczące katechezy. Posługuje się też systematyzacją wiedzy katechetycznej zawartej w *Katechizmie Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego*, który został ogłoszony 2 czerwca 2011 r. Stwarza duże możliwości indywidualizacji procesu wychowawczo-dydaktycznego. Obejmuje wszystkie etapy procesu edukacyjnego. Odzwierciedla podział na trzyletnie okresy zgodne ze szkolnymi etapami edukacyjnymi oraz okresami rozwojowymi ucznia.

Dla poszczególnych etapów edukacyjnych przyjęto następujące tytuły:

Przedszkole – ***Jesteśmy dziećmi Bożymi***

Klasy I-III – ***Kościół rodziną dzieci Bożych*** – nr programu GK-1-01/14

Klasy IV-VI – ***Odkrywam Boga, Kościół i siebie*** – nr programu GK-2-01/14

Gimnazjum – ***Źródło chrześcijańskiego życia*** – nr programu GK-3-01/14

Szkoły ponadgimnazjalne – ***Wiara w Boga*** – nr programu GK-4-01/14

Katecheza specjalna – ***Umiłowani przez Boga*** – nr programu GK-7-01/14

Program nauczania religii dzieci w wieku przedszkolnym, GK-0-01/14

„JESTEŚMY DZIEĆMI BOŻYMI”

Charakterystyka programu

Program nauczania religii w przedszkolu pt. *Jesteśmy dziećmi Bożymi* ma na celu wprowadzenie dziecka do osobowego kontaktu z Bogiem, zainicjowanego w domu rodzinnym. W wieku przedszkolnym budzi się w dziecku świadome życie duchowe. Ten okres charakteryzuje się szczególnie duchową otwartością i gotowością religijną. Akt wiary przychodzi bez trudu i wątpliwości. Wczesne dzieciństwo jest więc najwłaściwszym czasem budowania fundamentów wiary i świadomego udziału w życiu Kościoła oraz podjęciem praktyk religijnych, zwłaszcza modlitwy, uczestnictwa w niedzielnej Boskiej Liturgii oraz celebrowaniu i przeżywaniu obchodów roku liturgicznego. Program jest podzielony na grupy wiekowe trzy-czterolatków i pięciolatków (klasa „0”). W układzie treści w nauczaniu religii dla dzieci trzy- i czteroletnich przyjęto główne założenie: *Bóg kocha nas i cały świat*, tak aby dziecko mogło stopniowo odkrywać w relacjach z innymi, ze światem przyrody, że Bóg jest jego Stwórcą i pierwszy ukochał każdego człowieka. Dla grupy wiekowej pięciolatków – *Kochamy dobrego Boga*. Pięciolatek doświadcza, że nie jest sam, odkrywa bliskość i obecność Boga w codziennym życiu. Stara się z Nim nawiązać kontakt w modlitwie, poznaje znaki religijne i Kościół jako szczególne miejsce spotkania z Bogiem. Poznaje Jezusa – Syna Bożego, który przynosi ludziom zbawienie, odkrywa, że razem z innymi jest uczniem Jezusa i stopniowo pragnie Go naśladować.

Cele katechetyczne – wymagania ogólne

I. Codzienne doświadczenia i ich interpretacja w świetle wiary.

Dziecko, odkrywa piękno przyrody i otaczającego świata oraz Boga jako jego Dawcę, odkrywa też, kim jest Bóg i buduje Jego prawdziwy obraz. Doświadcza miłości Boga w codziennym życiu, wyjaśnia swoje przeżycia w świetle wiary. Wyznaje prawdę, że Jezus jest największym darem Boga.

II. Zainteresowanie tematyką religijną.

W wieku przedszkolnym dziecko rozwija swoje uzdolnienia oraz kształtuje czynności intelektualne potrzebne w codziennym życiu i dalszej edukacji religijnej poprzez poznanie pierwszych pojęć religijnych i kształtowanie mentalności wiary, a ponadto poznaje Pismo Święte jako słowo Boga.

III. Kontakt z Bogiem w modlitwie i liturgii.

Dziecko odkrywa sposoby kontaktowania się z Bogiem, poznaje istotę modlitwy, poznaje zwyczaje chrześcijańskie związane z obchodami roku liturgicznego.

IV. Postawa społeczno-moralna.

Dziecko buduje podstawy systemu wartości w oparciu o przykazanie miłości bliźniego oraz uczestniczy w procesie wychowania moralno-społecznego, poznaje chrześcijańskie pojęcia dobra i zła, odkrywa znaczenie przykazania miłości Boga i bliźniego oraz jego konsekwencje; nabywa i rozwija umiejętności społeczne niezbędne do życia w rodzinie, grupie rówieśniczej i w kontaktach z innymi ludźmi; pogłębia swój związek ze wspólnotą Kościoła Greckokatolickiego i odnajduje w niej swoje miejsce.

Sposoby realizacji ogólnych celów kształcenia i zadań edukacyjnych

- W nauczaniu religii dzieci w wieku przedszkolnym dużą rolę odgrywają metody integracyjne, umożliwiające nawiązanie kontaktu z innymi dziećmi i dorosłymi. Stąd też należy zwrócić uwagę na stosowanie metod aktywizujących, ułatwiających obserwację otaczającego świata, poznawanie siebie i innych.

- Uznając ważność zabawy i aktywności w rozwoju dzieci kilkuletnich, należy zatroszczyć się o zastosowanie między innymi metod integracyjnych, plastycznych, konstrukcyjnych, muzycznych, dyskusyjnych, dramatycznych, teatralnych, gier i zabaw dydaktycznych, a także prostych metod biblijnych i liturgicznych. Należy zadbać o kącik religijny zawierający elementy związane z procesem wychowania religijnego.

- Warto stosować proste metody podające, zwłaszcza opowiadanie, pogadankę. Trzeba pamiętać, że skuteczność opowiadania będzie w dużym stopniu zależała od jego treści i formy. Ważny w tym przekazie jest zrozumiały język, budowanie napięcia, zainteresowania i powiązanie

z pokazem. Najwłaściwszym sposobem jest ukazywanie Jezusa poprzez opowiadania z Ewangelii, których głównym celem było rozbudzenie wiary w Syna Bożego. Trzeba jednak zadbać o odpowiedni dobór tekstów charakteryzujących się prostotą, aby dziecko stopniowo odkrywało, że Jezus jest nie tylko człowiekiem, ale Synem Boga.

- Należy zaprosić rodziców do ścisłej współpracy w nauczaniu religii ich dzieci, gdyż bez rodziców nie jest możliwe owocne wychowanie religijne dzieci w przedszkolu. Ważne jest zapoznanie rodziców z programem nauczania religii w przedszkolu, informowanie o sukcesach i kłopotach ich dzieci, pomaganie rodzicom w kształtowaniu chrześcijańskiego obrazu Boga, zapraszanie rodziców do współorganizowania różnych przedsięwzięć w przedszkolu i parafii.

Program nauczania religii dzieci w wieku przedszkolnym

Grupa trzy- i czterolatków „BÓG KOCHA NAS I CAŁY ŚWIAT”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp	1. Z radością poznajemy się nawzajem.		1
II. Wdzięczni Bogu za dar życia	2. Znak krzyża pozdrowieniem Pana Boga. 3. Pismo Święte listem Boga do ludzi. 4. Gdzie możemy usłyszeć Słowa Pisma Świętego. 5. Słowa Pana Boga są dla nas światłem. 6. Chrztos czyni mnie dzieckiem Bożym. 7. Dziękuję Ci Jezu, za Twą miłość. 8. Jestem dzieckiem Bożym.	<i>Treść:</i> II.1.1. Wyjaśnia potrzebę rozmowy z Bogiem. II.1.2. Zna symbole religijne i proste formy modlitwy. II.1.3. Pozdrowia Boga prostymi formułami. I.3.1. Kształtuje postawę szacunku wobec Pisma Świętego. I.3.2. Opowiada wybrane historie biblijne. I.3.3. Opowiada o treści ilustracji religijnych. I.2.1. Ukazuje sakrament chrztu jako wprowadzenie do wspólnoty dzieci Bożych. I.2.2. Wyjaśnia swoimi słowami skutki sakramentu bierzmowania.	7
III. Dobry Bóg kocha mnie i moją rodzinę	9. Jezus uczy nas modlitwy. 10. Moja rodzina i ja należymy do Boga. 11. Moja rodzina modli się do Boga w kościele. 12. Dziękuję Ci Boże, że za moją rodzinę. 13. Wielbię Cię Boże za Twe dzieła. 14. Moimi dobrymi uczynkami wielbię Boga. 15. Przepraszam Boga za złe zachowanie. 16. Proszę Boga, za tych, którzy są chorzy.	<i>Treść:</i> II.1.1. Wyjaśnia potrzebę rozmowy z Bogiem. II.1.2. Zna symbole religijne i proste formy modlitwy. II.1.3. Pozdrowia Boga prostymi formułami. II.1.4. Odczuwa potrzebę wspólnej modlitwy w rodzinie. II.2.1. Prezentuje właściwą postawę podczas nabożeństw. II.2.2. Rozpoznaje podstawowe przedmioty w cerkwi (ikonostas, krzyż, trapez, ołtarz, kywot). II.2.3. Włącza się w śpiew prostych pieśni liturgicznych.	10

	17. Moja rodzina – Bożym darem dla mnie. 18. Niedziela jest dniem świętym.	II.3.1. Rozumie liturgię jako spotkanie z Jezusem. II.3.2. Zna specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim. II.3.3. Wie, jak chrześcijanin powinien spędzać niedzielę i dni świąteczne. III.1.2. Podaje przykłady dobrego zachowania. III.1.3. Odróżnia dobro od zła.	
IV. Pan Jezus jest wśród nas	19. Bóg wybiera Matkę dla swojego Syna – Jezusa. 20. Pyłypiwka – czas oczekiwania na przyjsie Pana Jezusa. 21. Święty Mikołaj uczy nas miłości i dobroci. 22. W mojej rodzinie dzielimy się chlebem – proforą. 23. Wigilia – radość Bożego Narodzenia. 24. Jezus rodzi się w betlejemskiej stajence. 25. Trzej Królowie składają dary Jezusowi. 26. Chcę, aby moja rodzina była święta. 27. Kolędy wyrazem uwielbienia Jezusa. 28. Ofiarowanie Jezusa w świątyni. 29. Dziękuję Bogu za babcię i dziadka.	<i>Treść:</i> I.1.1. Wyjaśnia podstawowe pojęcia Bóg Ojciec, Jezus Chrystus, Duch Święty, Maryja, święci. I.3.2. Opowiada wybrane historie biblijne. I.3.3. Opowiada o treści ilustracji religijnych. I.2.3. Naśladuje Jezusa Chrystusa. I.2.4. Wyjaśnia, dlaczego Jezus pamięta o wszystkich potrzebujących. II.2.4. Rozpoznaje różne okresy liturgiczne (Wielki Post, Post Filipowy). II.3.1. Rozumie liturgię jako spotkanie z Jezusem Chrystusem. II.3.2. Zna specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim. II.3.3. Wie, jak chrześcijanin powinien spędzać niedzielę i dni świąteczne. III.1.1. Zna zobowiązania wypływające z chrztu świętego. III.1.2. Podaje przykłady dobrego zachowania. III.1.3. Odróżnia dobro od zła. III.1.4. Pamięta o szacunku wobec starszych i chorych. III.1.5. Współpracuje z rówieśnikami. III.2.1. Rozumie potrzebę właściwych relacji z innymi ludźmi. III.2.2. Podaje przykłady pomocy bliźniemu.	11
V. Pan Jezus głosi Królestwo Boże	30. Chrzest Jezusa w Jordanie. 31. Jezus powołuje apostołów. 32. Jestem uczniem i przyjacielem Jezusa. 33. Poznają Jezusa i cuda, które czynił. 34. Jezus uczy nas żyć w miłości. 35. Jezus pomaga chorym. 36. Jezus ucisza burzę. 37. Jezus troskliwy pasterz.	<i>Treść:</i> I.1.1. Wyjaśnia podstawowe pojęcia Bóg Ojciec, Jezus Chrystus, Duch Święty, Maryja, święci. I.3.2. Opowiada wybrane historie biblijne. I.3.3. Opowiada o treści ilustracji religijnych. I.2.3. Naśladuje Jezusa Chrystusa. I.2.4. Wyjaśnia, dlaczego Jezus pamięta o wszystkich potrzebujących. III.1.1. Zna zobowiązania wypływające z chrztu świętego. III.1.2. Podaje przykłady dobrego zachowania. III.1.3. Odróżnia dobro od zła. III.1.4. Pamięta o szacunku wobec starszych i chorych.	8

		III.1.5. Współpracuje z rówieśnikami. III.2.1. Rozumie potrzebę właściwych relacji z innymi ludźmi. III.2.2. Podaje przykłady pomocy bliźniemu.	
VI. Kocham Boga i staram się być dobry	38. Post Jezusa na pustyni. 39. W Wielkim Poście Jezus wzywa nas do większej miłości. 40. Przepraszam Jezusa za złe uczynki. 41. Staram się być dobrym na co dzień. 42. Niedziela Palmowa – wielbimy Jezusa. 43. Ostatnia Wieczerza. 44. Dobry Jezus cierpi z miłości do ludzi. 45. Krzyż symbolem miłości Jezusa do ludzi. 46. Pan Jezus umiera na krzyżu . 47. Wielka Sobota – tradycja święcenia pokarmów. 48. Zmartwychwstanie Jezusa.	<i>Treść:</i> II.2.4. Rozpoznaje różne okresy liturgiczne (Wielki Post, Post Filipowy). II.3.1. Rozumie liturgię jako spotkanie z Jezusem Chrystusem. II.3.2. Zna specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim. II.3.3. Wie, jak chrześcijanin powinien spędzać niedzielę i dni świąteczne. III.1.1. Zna zobowiązania wypływające z chrztu świętego. III.1.2. Podaje przykłady dobrego zachowania. III.1.3. Odróżnia dobro od zła. III.1.4. Pamięta o szacunku wobec starszych i chorych. III.1.5. Współpracuje z rówieśnikami. III.2.1. Rozumie potrzebę właściwych relacji z innymi ludźmi. III.2.2. Podaje przykłady pomocy bliźniemu.	11
VII. Jezus prawdziwie zmartwychwstał	49. Cieszymy się ze zmartwychwstania Jezusa. 50. Niedziela – spotkanie wierzących ze zmartwychwstałym Jezusem. 51. Zmartwychwstały Jezus ukazuje się Apostołom. 52. Pan Jezus wstępuje do nieba. 53. Pan Jezus posyła nam Pocieszyciela. 54. Wierzymy w Boga w Trójcy Jedyne. 55. Dar modlitwy dla naszych zmarłych. 56. Maryja naszą Matką. 57. Kocham moją mamę i mojego tatę.	<i>Treść:</i> I.3.2. Opowiada wybrane historie biblijne. I.3.3. Opowiada o treści ilustracji religijnych. II.2.1. Prezentuje właściwą postawę podczas nabożeństw. II.2.3. Włącza się w śpiew prostych pieśni liturgicznych. II.2.4. Rozpoznaje różne okresy liturgiczne (Wielki Post, Post Filipowy). II.3.1. Rozumie liturgię jako spotkanie z Jezusem Chrystusem. II.3.2. Zna specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim. II.3.3. Wie, jak chrześcijanin powinien spędzać niedzielę i dni świąteczne. III.1.1. Zna zobowiązania wypływające z chrztu świętego. III.1.2. Podaje przykłady dobrego zachowania III.2.1. Rozumie potrzebę właściwych relacji z innymi ludźmi. III.3.1. Rozumie potrzebę dbania o postawę modlitewną w swoim kościele.	9

Program nauczania religii dzieci w wieku przedszkolnym

Grupa pięcioletków („0”) „KOCHAMY DOBREGO BOGA”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp	1. Na katechezie spotykamy Pana Boga.		1
II. Bóg mnie kocha	2. Kto stworzył świat? 3. Odkrywamy obecność Pana Boga w świecie. 4. Dziękujemy Panu Bogu za Jego dary. 5. Człowiek jest wyjątkowy. 6. Pan Bóg kocha każdego człowieka. 7. Nieposłuszeństwo człowieka. 8. Pan Bóg zapowiada Zbawiciela. 9. Jezus darem Boga. 10. Co wiemy o narodzeniu Jezusa. 11. Przez chrzest staliśmy się dziećmi Bożymi.	<i>Treść:</i> I.1.1. Wyjaśnia podstawowe pojęcia Bóg Ojciec, Jezus Chrystus, Duch Święty, Maryja, święci. I.1.2. Wielbi Boga i dziękuje za dary. I.1.3. Charakteryzuje pojęcie świata widzialnego i niewidzialnego (anioł stróż, aniołowie). I.3.1. Kształtuje postawę szacunku wobec Pisma Świętego. I.3.2. Opowiada wybrane historie biblijne. I.3.3. Opowiada o treści ilustracji religijnych. II.2.1. Ukazuje sakrament chrztu jako wprowadzenie do wspólnoty dzieci Bożych. II.2.2. Wyjaśnia swoimi słowami skutki sakramentu bierzmowania. III.1.1. Zna zobowiązania wypływające z chrztu świętego.	10
III. Mój Bóg jest zawsze blisko	12. Znaki Bożej obecności. 13. W mojej rodzinie szanujemy krzyż. 14. Modlitwa spotkaniem i rozmową z naszym Ojcem. 15. Jezus uczy nas modlitwy. 16. Pismo Święte, księgą o Bogu czytana w mojej rodzinie.	<i>Treść:</i> I.3.1. Kształtuje postawę szacunku wobec Pisma Świętego. I.3.2. Opowiada wybrane historie biblijne. I.3.3. Opowiada o treści ilustracji religijnych. II.1.1. Wyjaśnia potrzebę rozmowy z Bogiem. II.1.2. Zna symbole religijne i proste formy modlitwy. II.1.3. Pozdrawia Boga prostymi formułami. II.1.3. Odczuwa potrzebę wspólnej modlitwy w rodzinie.	12

	17. Pan Bóg obecny w mojej rodzinie. 18. Kościół domem Bożym. 19. Jak możemy rozmawiać z Panem Bogiem? 20. Moja postawa w kościele i przed krzyżem. 21. W niedzielę uczestniczymy w Liturgii Świętej w kościele. 22. Święci w niebie razem z nami wielbią Boga. 23. Aniołowie służą Boga.	II.2.1. Prezentuje właściwą postawę podczas nabożeństw. II.2.2. Rozpoznaje podstawowe przedmioty w cerkwi (ikonostas, krzyż, tetrapod, ołtarz, kywot). II.2.3. Włącza się w śpiew prostych pieśni liturgicznych. II.3.1. Rozumie liturgię jako spotkanie z Jezusem Chrystusem. II.3.2. Zna specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim. II.3.3. Wie, jak chrześcijanin powinien spędzać niedzielę i dni świąteczne.	
IV. Jezus największym darem Ojca	24. Czas oczekiwaniem na przyjście Pana Jezusa. 25. Maryja wybrana na Matkę Zbawiciela. 26. Święty Mikołaj uczy nas miłości. 27. Jak możemy pomagać? 28. Wigilia – dzielimy się chlebem – prosforą. 29. Jezus urodził się w Betlejem. 30. Jezus przyszedł do wszystkich ludzi – Trzej Królowie. 31. Święta Bożego Narodzenia. 32. Kolędy wyrazem miłości do Jezusa. 33. Pan Jezus uczy nas kochać Boga.	<i>Treść:</i> I.1.1. Wyjaśnia podstawowe pojęcia Bóg Ojciec, Jezus Chrystus, Duch Święty, Maryja, święci. I.3.2. Opowiada wybrane historie biblijne. I.3.3. Opowiada o treści ilustracji religijnych. II.2.4. Rozpoznaje różne okresy liturgiczne (Wielki Post, Post Filipowy). II.2.3. Włącza się w śpiew prostych pieśni liturgicznych. II.3.1. Rozumie liturgię jako spotkanie z Jezusem Chrystusem. II.3.2. Zna specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim. II.3.3. Wie, jak chrześcijanin powinien spędzać niedzielę i dni świąteczne.	10
V. Jezus moim Przyjacielem	34. Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni. 35. Pan Jezus jest Światłością świata. 36. Ucieczka Rodziny Jezusa do Egiptu. 37. Dom Jezusa w Nazarecie. 38. Jezus w jerozolimskiej świątyni. 39. Chrzest Pana Jezusa w Jordanie. 40. Uroczyste święcenie wody. 41. Jestem uczniem i przyjacielem Jezusa. 42. Pan Jezus uczy nas żyć w miłości. 43. Pan Jezus pomaga chorym.	<i>Treść:</i> I.1.1. Wyjaśnia podstawowe pojęcia Bóg Ojciec, Jezus Chrystus, Duch Święty, Maryja, święci I.3.2. Opowiada wybrane historie biblijne. I.3.3. Opowiada o treści ilustracji religijnych. I.2.1. Ukazuje sakrament chrztu jako wprowadzenie do wspólnoty dzieci Bożych. I.2.2. Wyjaśnia swoimi słowami skutki sakramentu bierzmowania. I.2.3. Naśladuje Jezusa Chrystusa. I.2.4. Wyjaśnia, dlaczego Jezus pamięta o wszystkich potrzebujących. III.1.1. Zna zobowiązania wypływające z chrztu świętego. III.1.2. Podaje przykłady dobrego zachowania. III.1.3. Odróżnia dobro od zła. III.1.4. Pamięta o szacunku wobec starszych i chorych.	10

		III.1.5. Współpracuje z rówieśnikami. III.2.1. Rozumie potrzebę właściwych relacji z innymi ludźmi. III.2.2. Podaje przykłady pomocy bliźniemu.	
VI. Jezus dla mnie cierpi i umiera	44. Wielki Post – Pan Jezus wzywa nas do większej miłości. 45. Przepraszamy Pana Jezusa za nasze grzechy. 46. Przepraszamy rodziców, rodzeństwo, kolegów. 47. Staramy się być lepsi. 48. Niedziela Palmowa – Jezus moim Królem. 49. Wydarzenia Wielkiego Czwartku. 50. Droga krzyżowa Pana Jezusa. 51. Pan Jezus umiera na krzyżu z miłości do nas. 52. Nabożeństwo Wielkiego Piątku. 53. Święcenie pokarmów jako znak radości wielkanocnej. 54. Zmartwychwstanie Pana Jezusa.	<i>Treść:</i> II.2.4. Rozpoznaje różne okresy liturgiczne (Wielki Post, Post Filipowy). II.2.3. Włącza się w śpiew prostych pieśni liturgicznych. II.3.1. Rozumie liturgię jako spotkanie z Jezusem Chrystusem. II.3.2. Zna specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim. II.3.3. Wie, jak chrześcijanin powinien spędzać niedzielę i dni świąteczne. III.1.2. Podaje przykłady dobrego zachowania. III.1.3. Odróżnia dobro od zła. III.1.4. Pamięta o szacunku wobec starszych i chorych. III.1.5. Współpracuje z rówieśnikami. III.2.1. Rozumie potrzebę właściwych relacji z innymi ludźmi. III.2.2. Podaje przykłady pomocy bliźniemu. III.3.1. Rozumie potrzebę dbania o postawę modlitewną w swoim kościele. III.3.2. Odróżnia cerkiew od kościoła.	11
VII. Zmartwychwstały Jezus jest ze mną	55. Zmartwychwstały Jezus żyje wśród nas. 56. Jezus zmartwychwstały mówi do nas. 57. Niedziela – pamiątką zmartwychwstania Pana Jezusa. 58. Jezus zmartwychwstały karmi nas swoim Ciałem. 59. Zwyczaje i tradycje wielkanocne. 60. Wniebowstąpienie Pana Jezusa. 61. Zmartwychwstały Jezus posyła swego Ducha Pocieszyciela. 62. Maryja Matką i Opiekunką wszystkich ludzi. 63. Kocham moich rodziców. 64. Chcę naśladować Jezusa w miłości i dobroci.	<i>Treść:</i> I.2.3. Naśladowuje Jezusa Chrystusa. I.3.2. Opowiada wybrane historie biblijne. I.3.3. Opowiada o treści ilustracji religijnych. II.2.4. Rozpoznaje różne okresy liturgiczne (Wielki Post, Post Filipowy). II.2.3. Włącza się w śpiew prostych pieśni liturgicznych. II.3.1. Rozumie liturgię jako spotkanie z Jezusem Chrystusem. II.3.2. Zna specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim. II.3.3. Wie, jak chrześcijanin powinien spędzać niedzielę i dni świąteczne.	10
	Razem		64

Program nauczania religii do klas I-III w szkole podstawowej, GK-1-01/14

Program *Kościół rodziną dzieci Bożych* realizuje założenia katechezy inicjacji sakramentalnej dzieci klas I-III szkoły podstawowej. Idea dzieciństwa Bożego jest jego podstawową strukturą. Dzieciństwo Boże jest udziałem ochrzczonych w imię Jezusa Chrystusa.

Program koncentruje się wokół następujących treści:

- Klasa I: **Bóg moim Ojcem**
- Klasa II: **Życie z Jezusem** (w Kościele)
- Klasa III: **Razem z Jezusem** (w Kościele)

Program nauczania religii dla klasy I szkoły podstawowej

Program klasy I *Bóg moim Ojcem* wprowadza katechizowanych w świat wartości ludzkich i boskich, które są udziałem każdego ochrzczonego. Odwołując się do międzyludzkich zachowań znanych dzieciom zamierza pomóc uczniom w przeżywaniu wiary we wspólnocie Kościoła. Wspólnota rozumiana jako rodzina dzieci Bożych podczas katechezy pragnie nauczyć: poznawać Boga, dziękować Bogu, prosić, wielbić, przepraszać, przygotować do udziału w sakramentach, oddawać Bogu cześć i chwałę.

KLASA I

Treści programowe		Osiągnięcia i wymagania edukacyjne ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Treści szczegółowe		
	Wstęp – omówienie programu.		1
I. Poznaję – Bóg w moim domu i szkole	1. Nasze powitania. 2. Nasze spotkania. 3. Znak krzyża moją pierwszą modlitwą. 4. Bóg jest z nami.	<i>Treść:</i> I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej Obecności. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.2.10. Wyjaśni, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka. III.3.1. Dobiera właściwe formy pozdrowień Chrześcijańskich. III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład.	4
II. Dziękuję – Boże dary	5. Umiem dziękować. 6. Bóg dobrym Stwórcą. 7. Mój Anioł Stróż. 8. Jak przepięknie stworzył mnie Bóg. 9. Dziękuję Bogu za moją rodzinę. 10. Potrzebujemy innych ludzi.	<i>Treść:</i> I.1.1. Wskazuje owoce i zobowiązania wynikających z przyjęcia Chrztu Świętego. I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności.	10

	11. Jesteśmy Bożą rodziną. 12. Woda jako dar Boga. 13. Jestem dzieckiem Bożym. 14. Jezus największym darem Boga Ojca.	I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.3.1. Wskazuje najważniejsze przymioty Boga Ojca. I.3.2. Wyjaśni, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.4.1. Wyjaśnia, że stworzenie jest przejawem miłości Bożej. I.4.2. Omawia teksty mówiące o działaniu Boga. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.3.1. Dobiera właściwe formy pozdrowień chrześcijańskich. III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład. III.4.2. Wyjaśnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele i jest odpowiedzialny za dobro wspólne. III.4.3. Okazuje szacunek wobec rodziców i innych dorosłych. III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła.	
III. Słucham i proszę – Bóg mnie wysłuchuje	15. Słuchamy ludzi i Boga. 16. Bóg przemawia do mnie przez Pismo Święte. 17. Nasze prośby do Boga i ludzi. 18. Jezus rozmawia ze swoim Ojcem. 19. Bóg przemawia przez Jezusa. 20. Bóg Ojciec mieszka w niebie. 21. Imię naszego Ojca jest święte. 22. Królestwo Boże. 23. Czekamy na pomoc Boga.	<i>Treść:</i> I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarcza łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności. I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie. I.2.4. Wskazuje znaczenie Pisma Św. w życiu człowieka. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.3.1. Wskazuje najważniejsze przymioty Boga Ojca. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne.	9

		II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.9. Omawia wybrane prośby modlitwy <i>Ojcze nasz</i>. II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postacie biblijne i świętych. III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład. III.4.3. Okazuje szacunek wobec rodziców i innych dorosłych.	
IV. Wielbię – Bóg obecny w kościele i moim życiu	24. Święci naszymi przyjaciółmi. 25. Maryja uczy nas wielbić Boga. 26. Z Maryją oczekuje przyjścia Chrystusa: Pyłypiwka. 27. Maryja Matka Syna Bożego. 28. Prorocy zapowiadają przyjście Jezusa. 29. Chcę być dobry jak Św. Mikołaj. 30. Boże Narodzenie. 31. Znaki Narodzenia Jezusa w moim domu i w świątyni. 32. Śpiew kolęd – radość z narodzenia Syna Bożego. 33. Bóg objawia się ludziom. 34. Przyjmujemy dar miłości Trójcy Świętej. 35. Bóg posyła nam Światłość w Jezusie Chrystusie.	<i>Treść:</i> I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.3.1. Wskazuje najważniejsze przymioty Boga Ojca. I.3.2. Wyjaśni, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.3.7. Wymienia poszczególne Osoby Trójcy Świętej i krótko o nich opowiada. I.4.1. Wyjaśnia, że stworzenie jest przejawem miłości Bożej. I.4.2. Omawia teksty mówiące o działaniu Boga. I.4.3. Odróżnia dobro od zła. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie. I.4.5. Wyjaśnia pojęcie prorok. I.4.6. Nazywa Maryję Matką Chrystusa, naszą Matką i Matką Kościoła. I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. II.1.1. Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego. II.1.2. Wymienia zwyczaje związane ze świętowaniem głównych świąt roku liturgicznego.	12

		II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.1.6. Argumentuje, jak ważny jest udział w nabożeństwach świątecznych. II.2.1. Opisuje wygląd zewnętrzny i wewnętrzny cerkwi. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.10. Wyjaśni, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka. II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii. III.1.5. Podaje przykłady niesienia pomocy innym. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.2.1. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności wybranego świętego. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postaci biblijne i świętych. III.3.1. Dobiera właściwe formy pozdrowień Chrześcijańskich. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład.	
V. Przepraszam – Bóg okazuje mi swoje miłosierdzie	36. Ludzie przepraszają i proszą o przebaczenie. 37. Jezus Dobrym Pasterzem. 38. Jezus odpuszcza nasze grzechy. 39. Jezus czyni dobro. 40. Wielki Post. 41. Nasza odpowiedź na wezwanie Chrystusa. 42. Adoracja krzyża symbolem potęgi Chrystusa. 43. Tajemnica Wielkiego Czwartku. 44. Jezus umarł za nas.	<i>Treść:</i> I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdaruje łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności. I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.3.1. Wskazuje najważniejsze przymioty Boga Ojca. I.3.2. Wyjaśni, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.3.3. Omawia teksty potwierdzające wiarę w zmartwychwstanie Jezusa. I.3.4. Wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Jezusowi Chrystusowi za dar Jego ofiary. I.4.2. Omawia teksty mówiące o działaniu Boga. I.4.3. Odróżnia dobro od zła. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie.	9

		I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. II.1.1. Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego. II.1.4. Wymienia sakramenty święte. II.2.2. Opisuje, jak należy zachowywać się podczas nabożeństw. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii. II.3.1. Wymienia sposoby walki z grzechem. II.3.2. Wyjaśnia, co dokonuje się w sakramencie pokuty i pojednania. II.4.1. Opowiada o ustanowieniu Eucharystii. II.4.2. Opowiada, co dzieje się podczas poszczególnych części Liturgii Świętej. II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa. III.1.1. Zna pojęcie sumienia, odróżnia dobro od zła. III.1.5. Podaje przykłady niesienia pomocy innym. III.1.6. Omawia wybrane przypowieści. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postacie biblijne i świętych. III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład. III.3.4. Wyraża skruchę. III.3.6. Wyjaśnia zagrożenia własnego zdrowia i innych. III.3.7. Wykazuje wrażliwość na przejawy dobra i zła.	

VI.
Oczekuję
– w Jezusie
Chrystusie
Bóg wypełnia

- 45.** Chrystus Zmartwychwstał.
- 46.** Eucharystia – przy stole z Chrystusem.
- 47.** Pan Jezus wstępuje w chwale do nieba.
- 48.** Jezus czeka na nas.
- 49.** Jestem dzieckiem Bożym.
- 50.** Dobre uczynki sprawiają radość Bogu.
- 51.** Miłujmy się wzajemnie.
- 52.** Jezus uczy nas kochać wszystkich ludzi.

Treść:

- I.3.2.** Wyjaśni, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej.
- I.3.3.** Omawia teksty potwierdzające wiarę w zmartwychwstanie Jezusa.
- I.3.4.** Wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Jezusowi Chrystusowi za dar Jego ofiary.
- I.4.2.** Omawia teksty mówiące o działaniu Boga.
- I.4.3.** Odróżnia dobro od zła.
- I.4.4.** Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie.
- I.4.7.** Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa.
- I.4.8.** Wyjaśnia pojęcie apostoła, opowiada o wybranych Apostołach.
- II.1.1.** Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego.
- II.1.2.** Wymienia zwyczaje związane ze świętowaniem głównych świąt roku liturgicznego.
- II.1.5.** Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne.
- II.1.6.** Argumentuje, jak ważny jest udział w nabożeństwach świątecznych.
- II.2.1.** Opisuje wygląd zewnętrzny i wewnętrzny cerkwi.
- II.2.2.** Opisuje, jak należy zachowywać się podczas nabożeństw.
- II.2.3.** Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga.
- II.2.4.** Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy.
- II.2.5.** Wymieni postawy modlitewne.
- II.2.6.** Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy.
- II.2.7.** Zna wybrane teksty liturgiczne.
- II.2.8.** Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki.
- II.2.10.** Wyjaśni, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka.
- II.2.11.** Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii.
- II.4.3.** Wskazuje, jak należy przygotować się do uczestnictwa w Eucharystii.
- II.4.5.** Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczego Chrystusa.
- III.1.5** Podaje przykłady niesienia pomocy innym.
- III.1.7.** Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie.

		III.3.1. Dobiera właściwe formy pozdrowień chrześcijańskich. III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład. III.3.5. Wskazuje, jak należy troszczyć się o dobro wspólne. III.3.7. Wykazuje wrażliwość na przejawy dobra i zła. III.4.2. Wyjaśnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele i jest odpowiedzialny za dobro wspólne. III.4.3. Okazuje szacunek wobec rodziców i innych dorosłych. III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła. III.4.5. Omawia poszczególne uczynki miłosierdzia.	
VII. Chwałę i adoruję – Bóg obdarowuje mnie świętością	53. Maryja nasza Mama. 54. Z Maryją do Jezusa. 55. Jezus czeka na mnie w Kościele. 56. Pan Jezus obdarowuje mnie Duchem Świętym. 57. Duch Święty pomaga mi być dobrym. 58. Czuwajmy i adorujmy. 59. Z Jezusem wyruszam na wakacje.	<i>Treść:</i> I.1.1. Wskazuje owoce i zobowiązania wynikających z przyjęcia Chrztu Świętego. I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności. I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.3.6. Opowiada o zesłaniu Ducha Świętego. I.3.7. Wymienia poszczególne Osoby Trójcy Świętej i krótko o nich opowiada. I.3.8. Opowiada o wierze w powtórne przyjście Chrystusa. I.4.1. Wyjaśnia, że stworzenie jest przejawem miłości Bożej. I.4.2. Omawia teksty mówiące o działaniu Boga. I.4.3. Odróżnia dobro od zła. I.4.6. Nazywa Maryję Matką Chrystusa, naszą Matką i Matką Kościoła. II.1.1. Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego. II.1.2. Wymienia zwyczaje związane ze świętowaniem głównych świąt roku liturgicznego. II.1.3. Wyjaśnia sens świętowania niedzieli i wskazuje na jego elementy. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.1.6. Argumentuje, jak ważny jest udział w nabożeństwach świątecznych.	7

	II.2.1. Opisuje wygląd zewnętrzny i wewnętrzny cerkwi. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.10. Wyjaśni, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka. II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii. II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa. III.1.5. Podaje przykłady niesienia pomocy innym. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postacie biblijne i świętych. III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład. III.3.5. Wskazuje, jak należy troszczyć się o dobro wspólne.	
	Podsumowanie	1
Razem		61

Program nauczania religii dla klasy II szkoły podstawowej

Program nauczania *Życie z Jezusem* zakłada pomoc w bezpośrednim przygotowaniu uczniów do spotkania z Chrystusem w sakramencie pokuty i pojednania oraz świadomego zjednoczenia z Nim w Eucharystii. Podczas nauczania dziecko będzie miało możliwość odkrycia dla siebie daru Bożego powołania, życiodajnej siły chrztu świętego i darów Ducha Świętego. Program zamierza wyjaśnić, iż w Eucharystii otrzymujemy pokarm na życie wieczne, że Eucharystia to Ciało i Krew Jezusa Chrystusa pod postaciami chleba i wina. Program umożliwi zrozumienie prawdy, iż przyjmowanie Eucharystii jest przebywaniem w jedności z Bogiem Ojcem i braćmi w Jezusie Chrystusie.

KLASA II

Treści programowe		Osiągnięcia i wymagania edukacyjne ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Treści szczegółowe		
	Wstęp – omówienie programu		1
I. Jezus ogłasza Boży plan	1. Jezus darem miłości Boga Ojca jest wśród nas. 2. Jezus uczy nas modlitwy. 3. Spotykamy Pana Jezusa na Mszy św. 4. Bóg moim Ojcem i Stworzycielem. 5. Zerwanie przyjaźni z Bogiem. 6. Jezus jest naszym Zbawicielem.	<i>Treść:</i> I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności. I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. II.3.1. Wskazuje najważniejsze przymioty Boga Ojca. I.3.2. Wyjaśni, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.4.1. Wyjaśnia, że stworzenie jest przejawem miłości Bożej. I.4.2. Omawia teksty mówiące o działaniu Boga. I.4.3. Odróżnia dobro od zła. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki.	6

II. Jezus obdarza nas życiem Bożym	7. Sakramenty święte są darami Jezusa. 8. Chrzest św. początkiem nowego życia. 9. Życie w Duchu Świętym. 10. Sakrament bierzmowania – dar Ducha Świętego. 11. Eucharystia – chlebem życia. 12. Eucharystia – zjednoczeniem z Chrystusem i Kościołem. 13. Pan Jezus jest Dobrym Pasterzem.	<i>Treść:</i> I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.1.1. Wskazuje owoce i zobowiązania wynikające z przyjęcia Chrztu Świętego. I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.3.6. Opowiada o zesłaniu Ducha Świętego. I.3.9. Uzasadnia konieczność łaski Bożej dla Zbawienia. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie. II.1.4. Wymienia sakramenty święte. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa. III.1.6. Omawia wybrane przypowieści. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie.	7
III. Jezus i jego uczniowie mówią Bogu Ojcu „tak”	14. Jezus uczy nas i posyła nam swoich apostołów. 15. Jezus wypełnia wolę Ojca. 16. Jestem uczniem Jezusa. 17. Maryja mówi Panu Bogu „tak”. 18. Jezus czyni cud w Kanie Galilejskiej. 19. Słucham i obwieszczam Słowo Boże. 20. Moja rodzina Kościołem domowym. 21. Święci wzorem jedności z Bogiem.	<i>Treść:</i> I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.4.6. Nazywa Maryję Matką Chrystusa, naszą Matką i Matką Kościoła. I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. I.4.8. Wyjaśnia pojęcie apostoła, opowiada o wybranych Apostołach. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.2.1. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności wybranego świętego. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postacie biblijne i świętych. III.4.2. Wyjaśnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele i jest odpowiedzialny za dobro wspólne. III.4.3. Okazuje szacunek wobec rodziców i innych dorosłych. III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki.	8

IV. Jezus wskazuje drogę do Boga	22. Jezus uczy nas wypełniać Boże przykazania. 23. Jezus uczy nas wierzyć i ufać jednemu Bogu. 24. Jezus uczy nas szanować święte Imię Boga. 25. Z Jezusem świętujemy niedzielę. 26. Jezus uczy nas czcić i kochać swoich rodziców. 27. Jezus uczy nas szanować życie i zdrowie. 28. Jezus jest z ludźmi czystego serca. 29. Jezus chce, abyśmy szanowali rzeczy swoje i cudze. 30. Jezus uczy nas żyć w prawdzie. 31. Jezus uczy nas miłości Boga i bliźniego. 32. Jezus daje nam słowo życia. 33. Jezus jest z nami w swoim Kościele. 34. Jezus uczy nas przez swój Kościół. Przykazania kościelne.	<i>Treść:</i> I.1.1. Wskazuje owoce i zobowiązania wynikających z przyjęcia Chrztu Świętego. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.3.1. Wskazuje najważniejsze przymioty Boga Ojca. I.3.7. Wymienia poszczególne Osoby Trójcy Świętej i krótko o nich opowiada. III.1.3. Wyjaśnia, jakie postawy sprzeciwiają się Bożym przykazaniom. III.1.4. Wskazuje, jak należy zachowywać przykazania Boże. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.4.1. Wyjaśnia poszczególne przykazania kościelne. III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła. III.4.5. Omawia poszczególne uczynki miłosierdzia. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postacie biblijne i świętych. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki.	13
V. Jezus przebacza nam grzechy	35. Pan Jezus pomaga nam w walce z grzechem. 36. Pan Jezus pokazuje nam drogę powrotu do Ojca – syn marnotrawny. 37. Pan Jezus odpuszcza nam grzechy. 38. Pan Jezus daje apostołom władzę odpuszczania grzechów. 39. Pan Jezus kształtuje nasze sumienie. 40. Pan Jezus pomaga nam w ocenie życia – rachunek sumienia. 41. Żał za grzechy drogą powrotu do Boga. 42. Mocne postanowienie poprawy drogą powrotu do Boga. 43. Wyznanie grzechów oczyszczeniem serca. 44. Szczera spowiedź spotkaniem z przebaczącym Jezusem. 45. Zadośćuczynienie wynagrodzeniem Bogu i ludziom.	<i>Treść:</i> II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.3.1. Wymienia sposoby walki z grzechem. II.3.2. Wyjaśnia, co dokonuje się w sakramencie pokuty i pojednania. II.3.3. Wskazuje, jak należy przygotować się i korzystać z sakramentu pokuty. II.3.4. Zna grzechy główne. III.1.1. Zna pojęcie sumienia, odróżnia dobro od zła. III.1.2. Opowiada o znaczeniu sumienia. III.1.3. Wyjaśnia, jakie postawy sprzeciwiają się Bożym przykazaniom. III.1.4. Wskazuje, jak należy zachowywać przykazania Boże. III.1.6. Omawia wybrane przypowieści. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.3.4. Wyraża skruchę.	11

VI. My żyjemy Bożą miłością. Jezus jako Chleb Żywy i jako Najwyższy Kapłan	46. Pan Jezus rozmnaża chleb. 47. „Bierzcie i jedzcie, to jest Ciało moje” – ustanowienie Eucharystii. 48. Mój czynny i świadomy udział we Mszy św. 49. Liturgia słowa – dialog Boga z Kościołem. 50. Pan Jezus jednoczy nas w Komunii św. – Modlitwa, przygotowania do Komunii Świętej. 51. Idę w pokoju Chrystusa, jestem świadkiem Bożej miłości. 52. Świadome podjęcie zobowiązań chrztu św. 53. Biały Tydzień – czas podziękowań Panu Bogu i ludziom. 54. Z Maryją wielbimy Pana Jezusa – nabożeństwo majowe. 55. Książeczka – nasz modlitewnik na drogę życia.	<i>Treść:</i> I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.3.2. Wyjaśni, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.3.3. Omawia teksty potwierdzające wiarę w zmartwychwstanie Jezusa. I.3.4. Wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Jezusowi Chrystusowi za dar Jego ofiary. I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.9. Omawia wybrane prośby modlitwy <i>Ojczy nasz</i>. II.4.1. Opowiada o ustanowieniu Eucharystii. II.4.2. Opowiada, co dzieje się podczas poszczególnych części Liturgii Świętej. II.4.3. Wskazuje, jak należy przygotować się do uczestnictwa w Eucharystii. II.4.4. Wyjaśni pojęcia: post eucharystyczny, chleb eucharystyczny, Najświętszy Sakrament. II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa.	10

VII. Katechezy okolicznościowe	56. Post Filipowy. 57. Niepokalane poczęcie. 58. Boże narodzenie. 59. Chrzest Jezusa w Jordanie. 60. Ofiarowanie Jezusa w świątyni. 61. Czas pokuty – Wielki Post. 62. Zmartwychwstanie. 63. Zesłanie Ducha Świętego.	<i>Treść:</i> I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.3.3. Omawia teksty potwierdzające wiarę w zmartwychwstanie Jezusa. I.3.6. Opowiada o zesłaniu Ducha Świętego. II.1.1. Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego. II.1.2. Wymienia zwyczaje związane ze świętowaniem głównych świąt roku liturgicznego. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.1.6. Argumentuje, jak ważny jest udział w nabożeństwach świątecznych. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. III.3.1. Dobiera właściwe formy pozdrowień chrześcijańskich.	8
	Podsumowanie	1	
Razem		64	

Program nauczania religii dla klasy III szkoły podstawowej

Program nauczania *Razem z Jezusem* zakłada kontynuację i dopełnienie dotychczasowej formacji religijno-moralnej. Wyjaśnia dzieciom znaczenie Kościoła i miejsce katechizowanych w Kościele. Umożliwia rozwijanie więzów łączących katechizowanych z Bogiem poprzez coraz bardziej świadome korzystanie z Eucharystii i pokuty. Tajemnicę Kościoła ukazuje jako wspólnotę wierzących, która urzeczywistnia się w celebracji eucharystycznej, gdzie każdy ochrzczony wzrasta i osiąga doskonałość, doświadcza Bożego i ludzkiego przebaczenia, uczy się przebaczać i walczyć z grzechami. Zasadniczym źródłem powyższych treści jest Słowo Boże, zawarte w obrzędach Liturgii Eucharystii, obrzędach sakramentu pojednania i pokuty.

KLASA III

Treści programowe		Osiągnięcia i wymagania edukacyjne ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Treści szczegółowe		
	Wstęp – omówienie programu.		1
I. Chrystus bcnny w Kościele – wzrastamy w przyjaźni z Jezusem	1. Trwamy w przyjaźni z Jezusem. 2. Jezus i Jego przyjaciele. 3. Jezus pragnie aby wszyscy byli Jego przyjaciółmi. 4. Kościół idzie za Jezusem. 5. Lud Boży to Kościół. 6. Kościół jest jeden w Chrystusie. 7. Świątynia świadectwem naszej wiary. 8. W świątyni spotykamy Boga. 9. W ikonach spotykamy Jezusa.	<i>Treść:</i> I.1.1. Wskazuje owoce i zobowiązania wynikające z przyjęcia Chrztu Świętego. I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności. I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie. I.2.4. Wskazuje znaczenie Pisma Św. w życiu człowieka. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.3.4. Wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Jezusowi Chrystusowi za dar Jego ofiary. I.3.5. Opowiada o misji Kościoła. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie. I.4.8. Wyjaśnia pojęcie apostoła, opowiada o wybranych Apostołach. II.1.4. Wymienia sakramenty święte. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.2.1. Opisuje wygląd zewnętrzny i wewnętrzny cerkwi. II.2.2. Opisuje, jak należy zachowywać się podczas nabożeństw. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne.	9

		II.2.10. Wyjaśni, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka. III.3.1. Dobiera właściwe formy pozdrowień chrześcijańskich. III.3.2. Dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi. III.3.3. Jest zycielivy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład. III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła. III.4.2. Wyjaśnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele i jest odpowiedzialny za dobro wspólne.	
II. Kościół trwa z Jezusem w modlitwie	10. Eucharystia – dar nad darami. 11. Przygotowujemy się na spotkanie z Chrystusem – Proskomydia. 12. Kościół chwali Pana. 13. Kościół słucha słów Bożych. 14. W Kościele razem z Aniołami wielbimy Pana. 15. W Kościele dzielimy się chlebem – Eucharystia jako uczta dziękczynienia i ofiary. 16. W Kościele jednoczymy się z Jezusem. 17. W Kościele z Bogurodzicą wielbimy Pana.	<i>Treść:</i> I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.4.6. Nazywa Maryję Matką Chrystusa, naszą Matką i Matką Kościoła. I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.2.2. Opisuje, jak należy zachowywać się podczas nabożeństw. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.4.1. Opowiada o ustanowieniu Eucharystii. II.4.2. Opowiada, co dzieje się podczas poszczególnych części Liturgii Świętej. II.4.3. Wskazuje, jak należy przygotować się do uczestnictwa w Eucharystii. II.4.4. Wyjaśni pojęcia: post eucharystyczny, chleb eucharystyczny, Najświętszy Sakrament. II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa. III.4.3. Okazuje szacunek wobec rodziców i innych dorosłych. I.4.6. Nazywa Maryję Matką Chrystusa, naszą Matką i Matką Kościoła.	8

III. W Kościele Jezus umacnia naszą wiarę	18. W Jezusie rozpoznajemy Syna Bożego. 19. Wierzymy w moc Jezusa. 20. Jezus ukazuje nam Boga, naszego Stworzyciela. 21. Jezus Chrystus daje nam Ducha Świętego. 22. Wierzymy w święty Kościół Powszechny. 23. Jezus wzywa nas do wiary w zmartwychwstanie.	<i>Treść:</i> I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności. I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie. I.2.4. Wskazuje znaczenie Pisma Św. w życiu człowieka. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.3.2. Wyjaśni, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. I.3.6. Opowiada o zesłaniu Ducha Świętego. I.3.7. Wymienia poszczególne Osoby Trójcy Świętej, krótko o nich opowiada. I.3.8. Opowiada o wierze w powtórne przyjście Chrystusa. III.1.5. Podaje przykłady niesienia pomocy innym. III.4.5. Omawia poszczególne uczynki miłosierdzia. II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa. II.4.2. Opowiada, co dzieje się podczas poszczególnych części Liturgii Świętej. II.4.3. Wskazuje, jak należy przygotować się do uczestnictwa w Eucharystii. II.4.4. Wyjaśni pojęcia: post eucharystyczny, chleb eucharystyczny, Najświętszy Sakrament. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.2.1. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności wybranego świętego. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postacie biblijne i świętych. III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła. III.4.5. Omawia poszczególne uczynki miłosierdzia. III.4.2. Wyjaśnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele i jest odpowiedzialny za dobro wspólne.	6

IV. W Kościele przeżywamy tajemnice wiary	24. Oczekujemy na przyjście Zbawiciela. 25. Od Maryi uczymy się wierności Bogu. 26. Od świętej Jozafaty uczymy się kochać Jezusa. 27. Św. Mikołaj uczy nas wyrażać wiarę czynem. 28. Wierzymy w narodzenie Jezusa Syna Bożego. 29. Świętujemy bo przychodzi do nas Jezus. 30. Z wiarą podążamy z Jezusem nad Jordan. 31. Jezus naszą światłością.	<i>Treść:</i> I.1.1. Wskazuje owoce i zobowiązania wynikające z przyjęcia Chrztu Świętego. I.1.2. Odnajduje religijną symbolikę w otaczającym go świecie. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.3.2. Wyjaśni, jaką rolę w dziele zbawienia miało wcielenie Drugiej Osoby Trójcy Świętej. I.3.8. Opowiada o wierze w powtórne przyjście Chrystusa. I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. II.1.1. Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego. II.1.2. Wymienia zwyczaje związane ze świętowaniem głównych świąt roku liturgicznego. II.1.3. Wyjaśnia sens świętowania niedzieli i wskazuje na jego elementy. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.1.6. Argumentuje, jak ważny jest udział w nabożeństwach świątecznych. II.2.2. Opisuje, jak należy zachowywać się podczas nabożeństw. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.10. Wyjaśni, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka. II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii. III.1.5. Podaje przykłady niesienia pomocy innym. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.2.1. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności wybranego świętego. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postacie biblijne i świętych. III.3.3. Jest zycliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład.	8

V. W Kościele Jezus uczy nas wierności i miłości	32. Kochać, to służyć. 33. Kochać, to walczyć z pokusami. 34. Kochać, to podążać drogą Wielkiego Postu. 35. Kochać, to powracać do jedności z Bogiem. 36. Kochać, to przyjąć przebaczenie – gubiąc się grzeszymy. 37. Pragniemy kochać wszystkich ludzi. 38. Kochać, to ofiarować siebie. 39. Kochać, to czuwać z Jezusem. 40. Kochać, to znaczy oddać życie.	<i>Treść:</i> I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.3.4. Wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Jezusowi Chrystusowi za dar Jego ofiary. I.3.9. Uzasadnia konieczność łaski Bożej dla zbawienia. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.2.1. Opisuje wygląd zewnętrzny i wewnętrzny cerkwi. II.2.2. Opisuje, jak należy zachowywać się podczas nabożeństw. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.4. Odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich, wie do kogo się modlimy. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne. II.2.6. Wskazuje wyjątkowość i konieczność modlitwy. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy, pieśni, piosenki. II.2.9. Omawia wybrane prośby modlitwy <i>Ojcze nasz</i>. II.2.10. Wyjaśni, czym jest ikona i jakie jest jej znaczenie w życiu wierzącego człowieka. II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii. II.3.1. Wymienia sposoby walki z grzechem. II.3.2. Wyjaśnia, co dokonuje się w sakramencie pokuty i pojednania. II.3.3. Wskazuje, jak należy przygotować się i korzystać z sakramentu pokuty. II.3.4. Zna grzechy główne. II.4.1. Opowiada o ustanowieniu Eucharystii. II.4.2. Opowiada, co dzieje się podczas poszczególnych części Liturgii Świętej. II.4.4. Wyjaśni pojęcia: post eucharystyczny, chleb eucharystyczny, Najświętszy Sakrament. II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa. III.1.1. Zna pojęcie sumienia, odróżnia dobro od zła. III.1.2. Opowiada o znaczeniu sumienia. III.1.3. Wyjaśnia, jakie postawy sprzeciwiają się Bożym przykazaniom. III.1.4. Wskazuje, jak należy zachowywać przykazania Boże.	9

		III.1.5. Podaje przykłady niesienia pomocy innym. III.1.6. Omawia wybrane przypowieści. III.1.7. Rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie. III.4.3. Okazuje szacunek wobec rodziców i innych dorosłych. III.4.5. Omawia poszczególne uczynki miłosierdzia.	
VI. W Kościele Jezus daruje nam życie	41. Zmartwychwstały Jezus przywraca nas do życia. 42. Jezus daruje nam pokój. 43. Jezus wyjaśnia nam Pisma w drodze do Emaus. 44. Jezus zaprasza nas na ucztę. 45. Jesteśmy rodziną w Jezusie Chrystusie. 46. Przykazania Kościelne zaproszeniem do Jezusowej Wspólnoty. 47. Jezus jest zawsze z nami – Woznesennia. 48. Duch Święty przemienia nasze życie. Zesłanie Ducha Świętego.	<i>Treść:</i> I.2.4. Wskazuje znaczenie Pisma Św. w życiu człowieka. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.3.4. Wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Jezusowi Chrystusowi za dar Jego ofiary. I.3.3. Omawia teksty potwierdzające wiarę w zmartwychwstanie Jezusa. I.3.5. Opowiada o misji Kościoła. I.3.8. Opowiada o wierze w powtórne przyjście Chrystusa. I.3.6. Opowiada o zesłaniu Ducha Świętego. I.3.7. Wymienia poszczególne Osoby Trójcy Świętej i krótko o nich opowiada. I.4.4. Opowiada o Bogu kochającym ludzi i niosącym im zbawienie. I.4.7. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności Jezusa. II.1.1. Wskazuje na religijny wymiar poszczególnych świąt i okresów roku liturgicznego. II.1.2. Wymienia zwyczaje związane ze świętowaniem głównych świąt roku liturgicznego. II.1.3. Wyjaśnia sens świętowania niedzieli i wskazuje na jego elementy. II.1.5. Wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne. II.1.6. Argumentuje, jak ważny jest udział w nabożeństwach świątecznych. II.2.2. Opisuje, jak należy zachowywać się podczas nabożeństw. II.2.3. Formuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprasza Boga. II.2.5. Wymieni postawy modlitewne. II.2.7. Zna wybrane teksty liturgiczne. II.2.8. Zna wybrane modlitwy.	8

		II.4.3. Wskazuje, jak należy przygotować się do uczestnictwa w Eucharystii. II.4.5. Wskazuje na Eucharystię jak na sakrament jedności i miłości zbawczej Chrystusa. III.1.6. Omawia wybrane przypowieści. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postacie biblijne i świętych. III.4.2. Wyjaśnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele i jest odpowiedzialny za dobro wspólne. III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła.	
VII. Kontynuacja życia z Bogiem	49. Maryja uczy nas radości błogosławionych. 50. Szczęśliwy, bo zaufał Bogu. 51. Jezus obdarza radością. 52. Jezus błogosławi pokornych. 53. Jezus błogosławi uczciwych i sprawiedliwych. 54. Jezus miłosierny błogosławi miłosiernych. 55. Jezus błogosławi ludzi czystego serca. 56. Jezus błogosławi tych, którzy wprowadzają pokój. 57. Jezus błogosławi prześladowanych. 58. Święci radują się Przyjaźnią Bożą. 59. Wstawiennictwo Bogurodzicy. 60. Swoje życie oddajemy Chrystusowi.	<i>Treść:</i> I.2.1. Wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni i jest zawsze blisko nas, obdarza łaską. I.2.2. Odnajduje w codzienności ślady Bożej obecności. I.2.3. Rozpoznaje dary Boże i dziękuje za nie. I.2.4. Wskazuje znaczenie Pisma Św. w życiu człowieka. I.2.5. Uważnie słucha słów Pisma Świętego. I.2.6. Odnajduje wskazane fragmenty w Piśmie Świętym. I.4.6. Nazywa Maryję Matką Chrystusa, naszą Matką i Matką Kościoła. II.2.11. Wskazuje przykłady modlitwy w Biblii. III.2.1. Opowiada na podstawie wskazanych tekstów o życiu i działalności wybranego świętego. III.2.2. Wskazuje, w czym może naśladować postacie biblijne i świętych. III.3.3. Jest życzliwy i koleżeński wobec rówieśników, daje dobry przykład. III.3.5. Wskazuje, jak należy troszczyć się o dobro wspólne. III.3.7. Wykazuje wrażliwość na przejawy dobra i zła. III.4.2. Wyjaśnia, że każdy ochrzczony ma swoje miejsce w Kościele i jest odpowiedzialny za dobro wspólne. III.4.3. Okazuje szacunek wobec rodziców i innych dorosłych. III.4.4. Wskazuje, co już teraz może uczynić dla Kościoła. III.4.5. Omawia poszczególne uczynki miłosierdzia.	12
	Podsumowanie		1
Razem			61

Program nauczania religii do klas IV-VI szkoły podstawowej, GK-2-01/14

„ODKRYWAM BOGA, KOŚCIÓŁ I SIEBIE”

Ogólna charakterystyka programu dla klas IV – VI szkoły podstawowej

Program nauczania dla klas IV-VI szkoły podstawowej religii greckokatolickiej jest przeznaczony dla dzieci, które znają podstawowe prawdy wiary i przystąpiły już do Pierwszej Spowiedzi Świętej i Uroczystej Eucharystii.

Program pozwala na głębsze poznanie Boga, utwierdzenie w wierze Kościoła oraz odkrycie własnej tożsamości chrześcijańskiej poprzez stopniowe wprowadzenie ucznia w prawdy wiary, życie liturgiczne, życie sakramentalne oraz poznanie Pisma Świętego.

Uczeń poznaje Boga poprzez odkrywanie Historii Zbawienia Starego i Nowego Testamentu, poprzez doskonalenie umiejętności formowania swej odpowiedzi Panu Bogu modlitwą i udziałem w liturgii.

Program stopniowo pozwala odkrywać katechizowanym Boga Ojca, Syna Bożego i Ducha Świętego zarówno na kartach Pisma Świętego jak i w swoim życiu. Umiejętność ta wzmacnia relacje z Bogiem i Kościołem. Uczeń poznając życie i misję Jezusa Chrystusa może zrozumieć swą rolę w Kościele i świecie, kształtować postawę zgodną z zasadami wiary i świadomie uczestniczyć w życiu liturgicznym Kościoła, szczególnie w tradycji wschodniej.

W klasie IV akcent położony jest przede wszystkim na poznaniu Boga w Jego Objawieniu. Uczeń ucząc się korzystania z Pisma Świętego uczy się jednocześnie interpretować tekst biblijny i formułować wnioski. Program jest podzielony na etapy, które stopniowo pozwalają rozwinąć wiedzę ucznia na temat Ojca, Syna i Ducha Świętego.

W klasie V uczeń na podstawie poznanych wiadomości formułuje swą wiarę identyfikując się z Kościołem i Jego nauczaniem. Program danej klasy opiera się przede wszystkim na Nowym Testamencie.

Program w klasie VI szkoły podstawowej pozwala odkryć uczniom swoją tożsamość religijną, identyfikować się ze wspólnotą Kościoła. Program zawiera również dużo treści teologii moralnej.

Program katechezy szkolnej etapu IV-VI, powinien pozostawać w ciągłej korelacji z działaniami katechezy parafialnej oraz rodzinnej, dopiero wtedy wszystkie cele programu mogą być odpowiednio zrealizowane. Całość programu określa jego nazwa: „Odkrywam Boga, Kościół i siebie”. Nazwa programu na poszczególne klasy oddaje treść nauczania podczas roku szkolnego.

Klasa IV – Poznaję Pana Boga, Klasa V – Wierzę w Pana Boga, Klasa VI – Jestem chrześcijaninem.

Sposoby realizacji ogólnych celów kształcenia i zadań edukacyjnych

W pierwszej fazie omawianego etapu katechizacji dziecko charakteryzuje myślenie obrazowe, dlatego też na danym etapie należy zwrócić szczególną uwagę na uwzględnienie specyfiki rozwojowej ucznia klas IV –VI dobierając odpowiednie do wieku sposoby realizacji działań dydaktycznych i wychowawczych w procesie katechizacji ucznia. Wprowadzenie ucznia w poznanie Pisma Świętego, prawd wiary oraz poznania Boga winno być systematyczne, interesujące i konkretnoobrazowe. Nauka religii powinna na tym etapie budzić zainteresowania ucznia, pobudzać go do zadawania pytań oraz kształtować umiejętności hierarchizacji poznawanych wartości.

Zadania edukacyjne powinny zawierać zarówno metody podające jak i poszukujące, należy je łączyć z pracą z obrazem, tekstem i środkami audiowizualnymi. Stosowanie różnorodnych metod aktywizujących pozwoli na urozmaicenie lekcji oraz posłuży lepszemu opowiadaniu nauczanych treści.

Motywacja dziecka do stosowania w życiu poznanych prawd wiary, odpowiedniej postawy moralnej i umocnienia swej chrześcijańskiej tożsamości powinna być poparta licznymi przykładami, zarówno świętych bohaterów oraz współczesnych ludzi Kościoła.

Stosowane metody pracy z tekstem biblijnym powinny być dostosowane do umiejętności ucznia, wymagania szczególne oraz zagadnienia treściowe winne być podane hierarchicznie, starannie dobrane z wykorzystaniem metod liturgicznych.

Uczeń na tym etapie kształcenia powinien poznać historię wiary i Kościoła w sposób urozmaicony i różnorodny korzystając ze specyfiki roku liturgicznego, uczestnicząc w grupach duszpasterskich oraz kołach zainteresowań.

Nauczanie religii dzieci greckokatolickich w szczególny sposób powinno uwzględniać specyfikę Kościoła Greckokatolickiego oraz liturgię Kościoła Wschodniego. Nauczane treści winne być poparte aktywnymi wydarzeniami życia Kościoła Powszechnego a zwłaszcza Kościoła Greckokatolickiego.

Działy tematyczne powinny być realizowane w korelacji z rokiem liturgicznym Kościoła Greckokatolickiego i jego specyfiką, uczestnictwem w życiu liturgicznym i sakramentalnym.

Proponowane sposoby realizacji celów kształcenia muszą być poparte inwencją twórczą katechety, jego dydaktyczną intuicją, wnikliwym rozpoznaniem możliwości uczniów oraz zastosowaniu odpowiednich środków dydaktycznych.

Cele katechetyczne – wymagania ogólne

I. Interpretacja tekstów o charakterze religijnym.

Uczeń potrafi korzystać z Pisma Świętego, zna zasady wiary wynikające z Objawienia Bożego oraz potrafi interpretować poszczególne fragmenty Pisma Świętego. Wskazuje na objawionego w Słowie Bożym Boga miłującego człowieka, rozumie, że wypełnieniem Starego Testamentu jest Nowy Testament. Uczeń potrafi wskazać związek Biblii, wiary i Kościoła oraz refleksyjnie zastosować poznane prawdy w swym życiu. Kształtuje swoją tożsamość w oparciu o poznane prawdy wiary oraz uczestnictwo w życiu Kościoła.

II. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń umie wyrazić swoje przemyślenia i postawę refleksyjną poprzez wypowiedzi ustne i pisemne. Pracuje nad odpowiednią formą przekazu zgodnie z założonym celem.

III. Życie Kościoła.

Potrafi wskazać swoje miejsce w Kościele Powszechnym. Rozumie wartość wspólnoty, realizuje przykazania miłości bliźniego oraz dba o relacje w różnych wymiarach życia społecznego stosując fundamentalne wartości. Potrafi wyjaśnić zadania i specyfikę przynależności do Kościoła Greckokatolickiego, wskazuje swe uczestnictwo we wspólnocie danego Kościoła oraz angażuje się w rozwój własny oraz potrzeby wspólnoty parafialnej.

IV. Otaczający świat.

Uczeń wyjawia postawę refleksyjną wobec otaczającego świata i zjawisk w nim zachodzących. Odpowiedzialnie podejmuje się zadań w najbliższym otoczeniu (rodzina, szkoła, parafia). Potrafi angażować się w sytuacje służące dobru bliźniego, świadomie podejmować inicjatywy służące dobru człowieka, przyrody i świata kultury.

V. Postawa moralna.

Uczeń potrafi właściwie rozpoznać zagrożenia życia moralnego chrześcijanina, poddaje je analizie i dokonuje właściwych wyborów. Zna wartość życia ludzkiego od poczęcia do naturalnej śmierci oraz ich zagrożenia. W swoim środowisku życiowym wyraża postawę zgodną z moralnymi zasadami życia Kościoła.

KLASA IV

Treści programowe		Osiągnięcia i wymagania edukacyjne ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp	1. Omówienie tematyki zajęć i zapoznanie z PSO.		1
II. Bóg przemawia	2. Spotkanie z Jezusem. 3. Bóg przemawia przez proroków. 4. Bóg przemawia do nas na kartach Pisma Świętego. 5. Biblia – księga ksiąg. 6. Bóg pozwala mi poznać siebie. 7. Uczę się korzystać z Pisma Świętego. 8. Ponajemy Ewangelie. 9. Ewangelści. 10. Przyjmuję Dobrą Nowinę o Jezusie Chrystusie. 11. Powtórzenie.	<i>Treść:</i> I. 1.1. Zna zasady wiary wynikające z Objawienia Bożego. I. 2.1. Wskazuje objawionego w słowie Bożym Boga miłującego człowieka. I. 2.3. Uczeń odnajduje poszczególne fragmenty Pisma Świętego według sigli ST i NT. I.3.2. Ukazuje wydarzenia ST. II.2.7. Umie wskazać najważniejsze wydarzenia z Pisma Świętego. II. 3.1. Uzasadnia potrzebę modlitwy i lektury Pisma Świętego.	10
III. Moja odpowiedź Bogu	12. Słowo Boże miejscem spotkania z Bogiem. 13. Wyznaję wiarę w Boga. 14. Liturgia – moje miejsce odpowiedzi Bogu. 15. Liturgia Eucharystyczna. 16. Droga Kościoła – modlitwa w Kościele Greckokatolickim. 17. Rok Liturgiczny – 12 głównych Świąt. 18. Dziękczynienie przynieszone Bogu. 19. Święci nasi patronowie. 20. Powtórzenie.	<i>Treść:</i> I.2.7. Uczeń odnajduje korelację P. Św. z Liturgią i Rokiem Liturgicznym. II.1.5. Potrafi wymienić autorów Liturgii Świętej, zna jej główne części. II.1.6. Zna nabożeństwa Kościoła Greckokatolickiego. II.2.1. Zna i rozumie specyfikę okresów roku liturgicznego. II.2.2. Wskazuje teksty liturgiczne charakterystyczne dla poszczególnych okresów roku liturgicznego. II.2.4. Wymienia najważniejsze święta Kościoła Greckokatolickiego. II.2.5. Rozumie związek okresów liturgicznych z życiem chrześcijańskim. II.2.6. Wskazuje w jaki sposób może świadomie uczestniczyć w Liturgii Roku Liturgicznego.	9

IV. Bóg przemawia do nas przez Syna	21. Kocham jak Jezus. 22. Miłość do Boga i bliźniego. 23. Znam naukę Pana Jezusa. 24. Szukam Ewangelii. 25. Zwraca się do Boga „Ojciec nasz”. 26. Przygotowuję drogę Panu. Post Filipowy. 27. Bóg posyła nam Zbawiciela – Boże Narodzenie. 28. Składam Bogu swe dary – Objawienie Pańskie. 29. Przyjmuję Jezusa do swego serca.	<i>Treść:</i> I.2.1. Wskazuje na historię zbawienia od Narodu Wybranego aż po Zbawienie w Jezusie Chrystusie. I.3.4. Uczeń zna Dekalog i nowotestamentowe przykazanie miłości. II.2.2. Zna teksty liturgiczne Postu Filipowego i okresu Bożego Narodzenia. II.3.5. Tłumaczy treści znanych modlitw. III.7.4. Potrafi wskazać specyfikę i różnorodność modlitwy liturgicznej Kościoła Greckokatolickiego.	13
V. Ofiara Jezusa Chrystusa	30. Jezus daje nam siebie za pokarm. 31. Liturgia Eucharystyczna św. Jana Chryzostoma. 32. Jezus nas uczy, jak powinniśmy żyć jako dzieci Boże. 33. Powtórzenie. 34. Wierność przykazaniom. 35. Wdzięczność za otrzymane dary. 36. Boska Liturgia – uczta ofiarna. 37. Pan Bóg opiekuje się mną i całym światem. 38. Jestem wierny Jezusowi. 39. Grzech – odwróceniem od miłości Boga. 40. Przebaczenie. 41. Sakrament pokuty i pojednania. 42. Błogosławieństwo Pana Jezusa. 43. Jezus obdarza nas pokojem. 44. Jezus moim przebaczeniem. 45. Wielki Post — drogą do nawrócenia. 46. Modlitwy liturgiczne Wielkiego Postu. 47. Wydarzenia Wielkiego Tygodnia. 48. Pan Jezus mnie zbawił. 49. Pan Jezus mnie posyła. 50. Powtórzenie.	<i>Treść:</i> I.2.3. Uczeń potrafi wskazać poszczególne fragmenty Pisma Świętego związane z życiem Jezusa. I.3.2. Ukazuje związek pomiędzy wydarzeniami ST a ich wypełnieniem w NT. II.1.1. Zna sakramenty Kościoła. II.2.1. Zna i rozumie specyfikę roku liturgicznego. III.2.1. Umie wskazać właściwe wybory i ich motywy w codziennym życiu.	17

VI. Moja rola w Kościele i świecie	51. Jestem szczęśliwy. 52. Pomagam bliźnim. 53. Jestem włączony we wspólnotę Kościoła. 54. Moje uczestnictwo we wspólnocie Kościoła. 55. Sakramenty święte. 56. Kościół Greckokatolicki. 57. Patron mojej cerkwi. 58. Moja wspólnota parafialna. 59. Jestem ciągle w drodze. 60. Jezus moim przewodnikiem. 61. Wniebowstąpienie Pana Jezusa. 62. Zesłanie Ducha Świętego. 63. Święci Cerkwi Greckokatolickiej. 64. Podsumowanie.	<i>Treść:</i> II.1.1. Zna sakramenty Kościoła. II.1.2. Wskazuje biblijne podtawy i źródło sakramentów. II.1.4. Zna proste teksty liturgiczne charakterystyczne dla poszczególnych sakramentów. II.1.8. Zna wartość czynnego i świadomego angażowania się w Liturgię Kościoła. II.3.2. Potrafi samodzielnie wyrazić słowami modlitwę dziękczynienia, uwielbienia, przebaczenia i prośby. II.3.3. Potrafi wskazać przykłady ludzi modlitwy, przykłady świętych Kościoła Greckokatolickiego. III.2.1. Umie wskazać właściwe wybory w codziennym życiu. III.2.2. Zna wartość życia ludzkiego. III.2.3. Potrafi uzasadnić potrzebę pomocy bliźnim. III.3.2. Porafi wskazać swe uczestnictwo i rolę wspólnoty Kościoła Greckokatolickiego w Polsce.	15
Razem			64

KLASA V

Treści programowe		Osiągnięcia i wymagania edukacyjne ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp	1. Omówienie tematyki zajęć i zapoznanie z PSO.		1
II. Wierzę Bogu	2. Przyjmuję Słowo Boże. 3. Wydarzenia ST symbolami wydarzeń NT. 4. Bóg stwarza człowieka. 5. Bóg ufa człowiekowi. 6. Człowiek ufa Bogu. 7. Bóg wyzwala człowieka. 8. Abraham ojcem naszej wiary. 9. Jakub przewodnikiem do Boga. 10. Józef otoczony opieką Boga. 11. Mojżesz prowadzony przez Boga. 12. Boże obietnice. 13. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> I.2.1. Wskazuje objawionego w Słowie Bożym Boga miłującego człowieka, począwszy od dzieła stworzenia poprzez historię Narodu Wybranego. I.3.1. Uczeń potrafi wskazać związki Biblii, wiary Kościoła z historią Narodu Wybranego. I.3.3. Rozumie znaczenie symboli ST. I.3.4. Zna Dekalog. I.3.5. Referuje wybrane wydarzenia ST.	12
III. Wierzę w Jezusa Chrystusa	14. Protoewangelia – zapowiedź Dobrej Nowiny o Jezusie Chrystusie. 15. Maryja słyszy Dobrą Nowinę. 16. Jezus głosi Dobrą Nowinę. 17. Jezus wypełnia Wolę Ojca. 18. Jezus przynosi Zbawienie. 19. Spotkanie z Jezusem Zmartwychwstałym. 20. Moja droga do Królestwa Bożego. 21. Bóg spełnia swoje obietnice. 22. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> I.2.2. Rozumie i uzasadnia, że wypełnieniem ST jest NT. I.3.2. Ukazuje wydarzenia z życia Jezusa Chrystusa. I.3.4. Zna błogosławieństwa oraz przykazanie miłości. I.3.5. Referuje wybrane wydarzenia i teksty biblijne. I.4.1. Uczeń potrafi wymienić nabożeństwa do NMP (akatyst, moleben).	9

IV. Wierzę w Ducha Świętego	23. Duch Święty umacnia. 24. Duch Święty pociesza. 25. Duch Święty buduje wspólnotę Kościoła. 26. Duch Święty prowadzi przez Syna do Ojca. 27. Duch Święty mówi w nas, że Jezus jest Panem. 28. Duch Święty działa w Kościele. 29. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> I.3.6. Opisuje działanie Ducha Świętego w Kościele, świecie i życiu poszczególnych osób biblijnych. I.3.7. Potrafi wymienić dary i owoce Ducha Św. III 3.1. Rozumie pojęcie wspólnoty, potrafi ukazać rolę we wspólnocie Kościoła Greckokatolickiego. III.3.3. Angażuje się w rozwój własny oraz potrzeby wspólnoty.	7
V. Wspólnota Kościoła	30. Włączony we wspólnotę Kościoła. 31. We wspólnocie odkrywam dary. 32. Misja Kościoła Powszechnego. 33. Wzrastam w Kościele. 34. Pomagam w Kościele. 35. Modlę się z Kościołem. 36. Święci Kościoła Greckokatolickiego. 37. Ikony – ich znaczenie w Kościele Greckokatolickim. 38. Liturgia jednoczy nas w Kościele. 39. Stanowimy jedno w Chrystusie. 40. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> I.4.2. Uczeń rozpoznaje ikony, potrafi zinterpretować niektóre symbole ikonograficzne. II.1.6. Wymienia nabożeństwa cyklu dobowego Kościoła Greckokatolickiego. II.1.7. Omawia posługi parasakramentalne. II.1.8. Zna wartość czynnego i świadomego angażowania się w Liturgię Kościoła. II.2.4. Wymienia najważniejsze święta Kościoła Greckokatolickiego. II.2.5. Rozumie związek okresów liturgicznych z życiem chrześcijańskim. II.3.1. Uzasadnia potrzebę modlitwy. II.3.3. Potrafi wskazać przykłady ludzi modlitwy, przykłady świętych Kościoła Greckokatolickiego. II.3.4. Zna podstawowe modlitwy Kościoła Greckokatolickiego, tłumaczy ich treść. III.3.1. Rozumie pojęcie wspólnoty Kościoła, potrafi się z nią utożsamiać i odkryć swoją rolę. II.2.1. Zna i rozumie specyfikę okresu roku liturgicznego.	11

VI. Królestwo Boże	41. Modlitwa Kościoła prowadzi do Królestwa Bożego. 42. Błogosławieństwa – drogą do Królestwa Bożego. 43. Pan Jezus prowadzi mnie do Królestwa Bożego. 44. Przypowieści Jezusa o Królestwie Bożym. 45. „Błogosławieni miłosierni...” – obdarowywanie się dobrem. 46. Żyją według zasad Królestwa Bożego. 47. Zbawienie – najcenniejsza wartość (przypowieści o perle i drachmie). 48. Dążę do Królestwa Bożego (przypowieści o ziarnie gorzycy i zaczynie). 49. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> I.3.4. Uczeń zna Dekalog, przykazania miłości i błogosławieństwa. II.1.2. Wskazuje biblijne podstawy i źródło sakramentów. II.1.3. Rozumie znaczenie sakramentów w życiu Kościoła i każdego chrześcijanina. III.1.1. Potrafi wskazać teksty biblijne mówiące o przykazaniach i Błogosławieństwach. Umie je analizować. III.1.2. Wyjaśnia poszczególne przykazania Dekalogu, podaje przykłady. III.1.3. Potrafi wskazać różnicę między dobrem a złem w codziennych wyborach moralnych, zna ich konsekwencje. III.2.1. Umie wskazać właściwe wybory. III.2.3. Potrafi uzasadnić potrzebę pomocy bliźnim. III.2.4. Przejawia refleksyjną postawę wobec zobowiązań moralnych.	9
VII. Dzielę się	50. Jestem dzieckiem Boga. 51. Uczestniczę w życiu Kościoła. 52. Liturgia Kościoła. 53. Nabożeństwa w Kościele Greckokatolickim. 54. Modlitwy Kościoła Greckokatolickiego. 55. Posługa w Kościele Greckokatolickim. 56. Wspomnienie zmarłych w Kościele Greckokatolickim. 57. Świątynia domem Pana. 58. Paramenty liturgiczne. 59. Ikonostas – okno do Boga. 60. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> I.2.1. Zna i rozumie specyfikę Liturgii Kościoła Greckokatolickiego. I.2.6. Wskazuje w jaki sposób może świadomie uczestniczyć w Liturgii Kościoła. I.3.4. Zna podstawowe modlitwy charakterystyczne dla Kościoła Greckokatolickiego. III.1.5. Umie wyjaśnić pojęcie Ducha Świętego, wie jak powinno wyglądać właściwe świętowanie niedzieli. III.3.2. Potrafi wskazać swe uczestnictwo i rolę we wspólnotcie Kościoła Greckokatolickiego. III.5.1. Potrafi wskazać potrzeby wspólnoty, wykazuje chęć pomocy. III.5.3. Umie wskazać właściwe zachowanie we wspólnotcie.	11
Razem			60

KLASA VI

Treści programowe		Osiągnięcia i wymagania edukacyjne ucznia	Liczba godzin
Zadania ogólne	Tematyka		
I. Wstęp	1. Omówienie tematyki zajęć i zapoznanie z PSO.		1
II. Jesteśmy powołani	2. Wiara jako dar i zadanie. 3. W rodzinie wzrastam w wierze. 4. Umacniam swoją wiarę. 5. Bóg wskazuje mi drogę wiary. 6. Jestem posłuszny Bogu. 7. Realizuję Dar Zmartwychwstałego. 8. Obecność Ducha Świętego w Kościele. 9. Duch Święty prowadzi Apostołów. 10. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> I.1.1. Wie, dlaczego chrześcijanin powinien znać zasady wiary wynikające z Objawienia Bożego. I.1.2. Wskazuje na nauczanie Kościoła jako na źródło zasad wiary i jej pogłębiania. Potrafi właściwie wskazać źródła nauczania Kościoła (P. Św., KKK, KKKW). I.3.6. Opisuje działanie Ducha Świętego w Kościele, świecie i życiu poszczególnych postaci biblijnych.	9
III. Jesteśmy uczestnikami	11. Sakramenty Kościoła. 12. Sakramenty inicjacji chrześcijańskiej. 13. Sakramenty uzdrowienia. 14. Sakramenty powołania. 15. Symbol wiary. 16. Drogowskazy na drodze wiary. 17. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> II.1.1. Zna sakramenty Kościoła, posługuje się symbolami, które potrafi zinterpretować. II.1.2. Wskazuje biblijne postawy i źródła sakramentów. II.1.3. Rozumie znaczenie sakramentów w życiu Kościoła i każdego chrześcijanina. II.1.4. Zna teksty liturgiczne charakterystyczne dla poszczególnych sakramentów. I.1.1. Zna zasady wiary.	7
IV. Jesteśmy świadkami	18. Rozwój chrześcijaństwa. 19. Apostołowie – świadectwo życia i śmierci. 20. Św. Piotr i jego następcy. 21. Podróż misyjne św. Pawła. 22. Pierwsze wspólnoty chrześcijańskie.	<i>Treści:</i> III.3.1. Rozumie pojęcie wspólnoty, zna zasady przynależności do wspólnot (Kościół, naród, rodzina, grupa). III.4.1. Zna elementy historii Kościoła Powszechnego i Kościoła Wschodniego. III.6.1. Charakteryzuje działalność Apostołów.	21

	23. Próba wiary. 24. Męczennicy pierwszych wieków chrześcijaństwa. 25. Rozwój Kościoła. 26. Misjonarze Cyryl i Metody. 27. Rozwój chrześcijaństwa na Rusi Kijowskiej. 28. Kultura chrześcijańska na świecie w okresie średniowiecza. 29. Unia Brzeska. 30. Rozwój Kościoła Greckokatolickiego. 31. Męczennicy Kościoła Greckokatolickiego. 32. Misja Kościoła Greckokatolickiego. 33. Kościół Greckokatolicki w Polsce. 34. Jesteśmy włączeni w dziedzictwo. 35. Zatraskani o jedność. 36. Jedność w różnorodności. 37. Jesteśmy świadkami Chrystusa. 38. Podsumowanie.	III.6.2. Zna historię wspólnoty pierwszych chrześcijan, wymienia przyczyny i podaje przykłady prześladowania chrześcijan. III.6.3. Potrafi wskazać najważniejsze wydarzenia historii chrześcijaństwa na świecie, a szczególnie na Ukrainie. III.6.4. Wyjaśnia znaczenie chrztu Rusi Kijowskiej. III.6.5. Zna najważniejsze daty i postaci Kościoła Greckokatolickiego. III.7.4. Potrafi wskazać specyfikę świadectwa wiary wspólnoty Kościoła Greckokatolickiego w misji Kościoła Powszechnego.	
V. Rok liturgiczny	39. Maryja w dziejach Kościoła na Ukrainie. 40. Nabożeństwa Maryjne. 41. Święci, męczennicy, wyznawcy i mnisi – charakterystyka wybranych postaci. 42. Znaczenie i kult ikony. 43. Twórcy liturgii Kościoła Greckokatolickiego. 44. Święto nad świętami – Zmartwychwstanie Pańskie. 45. Wniebowstąpienie Pana Jezusa. 46. Zesłanie Ducha Świętego. 47. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> I.4.1. Uczeń potrafi wymienić nabożeństwa maryjne. I.4.2. Rozpoznaje ikony maryjne; potrafi rozpoznać i omówić ikony dwunastu głównych święt. II.2.4. Wymienia najważniejsze święta Kościoła Greckokatolickiego. II.2.5. Rozumie związek okresów liturgicznych z życiem chrześcijańskim. II.2.6. Wskazuje w jaki sposób może świadomie uczestniczyć w Liturgii. II.3.3. Potrafi wskazać przykłady ludzi modlitwy, przykłady świętych Kościoła Greckokatolickiego. II.3.4. Zna podstawowe modlitwy charakterystyczne dla Kościoła Greckokatolickiego.	9

VI. W przyjaźni z Jezusem	48. Umieję prowadzić dialog. 49. Potrafię kochać. 50. Pomagam bliźnim. 51. Dążę do jedności z Bogiem i ludźmi. 52. Jesteśmy solidarni. 53. Wspólnie uczystniczymy w modlitwie. 54. Karmimy się Eucharystją. 55. Potrafiemy dziękować. 56. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> III.1.2. Wyjaśnia poszczególne przykazania w oparciu o przykłady. III.1.4. Wskazuje pozytywne wzorce zachowań oparte na przykładach biblijnych. III.1.6. Wskazuje w jaki sposób chrześcijanin powinien pracować nad rozwojem sumienia. III.2.2. Zna wartość życia ludzkiego od poczęcia do śmierci. III.2.3. Potrafi uzasadnić potrzebę pomocy bliźnim.	9
VII. Dokonujemy właściwych wyborów	57. Dążymy do nawrócenia – metanoji. 58. Postępuję jak chrześcijanin. 59. We wspólnocie Kościoła odkrywam swoje powołanie. 60. Podsumowanie.	<i>Treści:</i> III.1.3. Potrafi wskazać różnicę między dobrem a złem w codziennych wyborach moralnych, rozumie konsekwencje takich wyborów. III.2.1. Umie wskazać właściwe wybory i ich motywy w codziennym życiu. III.2.4. Przejawia refleksyjną postawę wobec zobowiązań moralnych.	4
Razem			60

Program nauczania religii do klas I-III gimnazjum, GK-3-01/14

I. Charakterystyka programu

Program nauczania religii w gimnazjum pt. „*Moja misja w Kościele*” skupia się w trzech aspektach: dogmatycznym, moralnym i historycznym. Działania katechetyczne winny wspierać katechizowanych w rozwoju wiary, by stawała się ona coraz bardziej samodzielna, przyjmowała właściwe postawy i wzorce postępowania budując tożsamość wyznaniową młodego człowieka, jako odpowiedź na doświadczenie miłości Bożej.

Mysłą wiodącą nauczania religii w I klasie gimnazjum jest ukazanie prawdy, iż Bóg zwraca się do człowieka z miłością (dział 2), najpierw przez swoje słowo zapisane na kartach Pisma Świętego (dział 3), w dziejach narodu wybranego (dział 4), przez życie i zbawcze dzieła Jezusa Chrystusa (dział 5 i 6), sakramenty święte (dział 7) oraz przez Kościół jako wspólnotę (dział 8). Odpowiedzią człowieka na to objawienie się Boga jest wiara.

Uczniowie w II kl. gimnazjum skupiają się na wyjaśnieniu chrześcijańskiego pojęcia wolności i uczenia się korzystania z niej, poprzez rozpoznawanie swoich pragnień (dział 2), zła i cierpienia w świecie (dział 3). Człowiek jako nowe stworzenie w Chrystusie (dział 4) odkrywa zasady moralne (dział 5) poprzez zbawcze działanie Jezusa Chrystusa (dział 6) i Dekalog (dział 7). Szczególne miejsce ma w tej klasie podkreślenie potrzeby stałej formacji sumienia, jak też aktywny udział w przeżywaniu roku liturgicznego (dział 9).

W III kl. gimnazjum kontynuuje się tematykę zasad życia chrześcijańskiego, która winna objąć świat i każdego człowieka (dział 2), poprzez Boże Objawienie (dział 3) i biblijne wzorce moralne (dział 4). W zakresie dalszego przygotowania się do podjęcia powołania życiowego program przewiduje pogłębienie przeżywania modlitwy, poprzez wiedzę dotyczącą nabożeństw cyklu dobowego oraz tematyką okresu Dwunastu Wielkich Świąt, nawiązując do treści ikon i nabożeństw (dział 7). Dalsze treści nawiązują do początków Kościoła Powszechnego, przechodząc do czasów współczesnych zawężając historię Kościoła Greckokatolickiego w życiu narodu Ukraińskiego (dział 8, 9 i 10).

II. Cele katechetyczne – wymagania ogólne

1. Analiza i interpretacja biblijna i historiozbawcza.

Uczeń potrafi analizować teksty biblijne, posługuje się podstawowymi określeniami historii zbawienia. Tworzy on krótkie wypowiedzi o postaciach i wydarzeniu historycznym, posługując się poznanymi pojęciami. Przyporządkowuje fakty historyczne datom, odpowiada na proste pytania postawione do tekstu źródłowego, planu, mapy, ilustracji. Stawia pytania dotyczące przyczyn i skutków analizowanych wydarzeń z historii zbawienia i współczesnych.

2. Kształtowanie sumienia, postaw moralnych oraz samooceny.

Uczeń w oparciu o posiadaną wiedzę wypracowuje względnie stałe zachowania, reakcje poznawcze, emocjonalnie umotywowane wartościami najwyższymi, odnosząc je zwłaszcza do miłości Boga, Kościoła, Ojczyzny i rodziny, pogłębia swoje życie religijne. Nabywa umiejętność oceny swego postępowania moralnego, zestawiając je z przykazaniami Bożymi, rozumie potrzebę podejmowania odpowiedzialnych wyborów.

3. Tworzenie wypowiedzi na tematy religijne.

Uczeń rozwija umiejętność wypowiadania się ustnego i pisemnego na tematy związane z poznawanymi tekstami biblijnym i innymi tekstami o charakterze religijnym, dba o poprawność i odpowiednią formę wypowiedzi.

III. Sposoby realizacji ogólnych celów kształcenia

Na III etapie kształcenia koncentrujemy się na umacnianiu świadomości religijnej uczniów i budowaniu silnego poczucia przynależności wspólnotowej. Następuje kształtowanie umiejętności wykorzystywania i rozumienia Objawienia Bożego za pomocą metod biblijnych. Pozwalają one na skuteczne korzystanie z materiałów źródłowych przez uczniów. W odpowiedzi na poszukiwania wzorców osobowych z pomocą przychodzą wzorce biblijne, postacie świętych i błogosławionych świadków wiary.

Ważną zasadą oddziaływania winno być stosowanie metod aktywizujących. Metody te pozwalają bowiem budzić zaangażowanie, poszukiwać odpowiedzi na nurtujące i stawiane przez uczniów pytania. Katecheta ma

pełnić rolę przewodnika, który inspiruje, wspiera, ukierunkowuje poszukiwania i odkrywa prawdy i sam jest świadkiem wiary.

Obok treści dydaktycznych niezwykle ważny jest aspekt wychowawczy zajęć religii i wykorzystanie zdobytych wiadomości w praktyce życia Kościoła. Katecheta uświadamia uczniów, że tylko aktywne współdziałanie z Bogiem, świadome i odpowiedzialne uczestnictwo w życiu liturgicznym oraz wypełnianie Bożych przykazań przynosi zbawienne rezultaty.

Uczniowie mają posiadać wystarczającą ilość materiałów do analizy (teksty Pisma Świętego, słowniki, mapy biblijne), a także umożliwić stosowanie technik medialnych. Sale nie mogą tracić swego charakteru religijnego (krzyż, ikony świętych).

IV. Szczegółowe cele kształcenia i wychowania

1. Pismo Święte. Uczeń:

- Prezentuje ogólną wiedzę o Biblii – podział, liczba ksiąg Starego i Nowego Testamentu.
- Wyjaśnia znaczenie podstawowych skrótów biblijnych.
- Charakteryzuje związek między Pismem Świętym i Tradycją.
- Umie posługiwać się terminami: Ewangelia, Ewangelie Synoptyczne, natchnienie biblijne.
- Zna autorów Ewangelii i Listów apostoelskich.
- Przedstawia podstawowe fakty życia i działalności Jezusa Chrystusa.
- Posiada umiejętność właściwej interpretacji wybranych tekstów biblijnych.
- Przedstawia podstawowe wydarzenia należące do starotestamentalnej historii zbawienia: Patriarchowie, Wyjście i Przymierze, Zdobycie Ziemi Obiecanej, Królowie, Niewola Babilońska, Powstanie Machabeuszy.
- Prezentuje najważniejsze wydarzenia życia wybranych postaci starotestamentowych: Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon, Izajasz, Jeremiasz, Jonasz.
- Objaśni fragmenty Ewangelii, mówiące o Wcieleniu Syna Bożego.
- Zna fragmenty Ewangelii mówiące o chrzcie Syna Bożego.
- Zna autora, czas powstania i problematykę Dziejów Apostoelskich.
- Rozumie przesłanie zawarte w opisie stworzenia świata i człowieka.

2. Wiara w Boga w Trójcy Jedynego. Uczeń:

- Uzasadnia znaczenie wiary i jej przymiotów w życiu człowieka.
- Definiuje pojęcie osoby, jako obraz Boga, istota złożona z duszy i ciała.
- Ukazuje sens życia proponowany przez chrześcijaństwo.
- Wymieni skutki zła i nazwie jego przyczyny.
- Scharakteryzuje religijne określenie istoty i natury zła oraz jego skutki.
- Wyjaśni, że Bóg nie pozostawia człowieka w jego nieszczęściu i obiecuje wybawienie.
- Ukazuje Boga czuwającego nad stworzeniem i prowadzącego człowieka ku wolności.
- Ukazuje wiarę w działanie Boga w ludzkiej historii.
- Umie przybliżyć treści wiary dotyczące obietnicy życia wiecznego.
- Wyjaśni pojęcie czyścica jako stan duchownego leczenia.
- Wskaże na religijne postrzeganie ludzkiego życia nazywanego pielgrzymowaniem do Boga, do życia z Nim przez wieczność.
- Umie rozbudzić w sobie pragnienie spotkania z Jezusem.
- Wyjaśnia tajemnicę Trójcy Przenajświętszej jak jedność (wspólnotę) Trzech Osób Boskich.
- Uzasadnia prawdę, że Bóg opiekuje się światem i człowiekiem – Opatrzność Boża.
- Przedstawia Trzecią Osobę Boską na podstawie Pisma Św., dokumentów Kościoła i Katechizmu UKGK.
- Wie w jaki sposób Duch Święty działa w Kościele współczesnym.
- Umie nazwać dary i charyzmaty Ducha Świętego i wyjaśnić ich znaczenie.
- Rozumie, że człowiek powołany do życia z Bogiem nie odnajdzie szczęścia poza Nim.
- Rozumie, że śmierć jest przejściem do nowego życia z Bogiem.
- Umie przybliżyć treści wiary dotyczące obietnicy życia wiecznego.
- Ukazuje zagrożenia dla wiary wynikające z postępu cywilizacyjnego.

3. Teologia moralna. Uczeń:

- Wyjaśni złożoność systemu potrzeb człowieka (m.in. potrzeby snu, bezpieczeństwa, szczęścia).
- Wyjaśni wielość pragnień i dążeń człowieka do własnego szczęścia.
- Pokazuje niemożliwość zaspokojenia przez samego człowieka swoich pragnień oraz wskazanie, że pragnienia te zaspokoić jest w stanie tylko Bóg.

- Umie połączyć występujące w świecie zło z działaniem człowieka, które jest przeciwne ofercie złożonej ludzkości przez Boga.
- Scharakteryzuje człowieka opartego na korzystaniu w życiu z pseudowolności.
- Umie zdefiniować pojęcie godności ludzkiej.
- Zilustruje zasady i właściwości naturalnego prawa moralnego.
- Umie odróżnić prawo ludzkie od prawa Bożego.
- Rozumie potrzebę kształtowania sumienia.
- Wymieni co decyduje o moralności czynów ludzkich.
- Wyjaśni na czym polega duchowa walka chrześcijanina.
- Zdefiniuje pojęcie grzechu.
- Charakteryzuje rolę ośmiu głównych grzechów w życiu człowieka.
- Wymieni i wyjaśni warunki zaistnienia grzechu.
- Charakteryzuje rozumienie pojęcia prawdziwej miłości w różnych aspektach życia ludzkiego.
- Uzasadnia koncepcję szczęścia zawartą w Ośmiu Błogosławieństwach.
- Określa obowiązki wynikające z poszczególnych przykazań Bożych.
- Wyjaśni na czym polegają wykroczenia przeciwko poszczególnym przykazaniom Bożym.
- Analizuje wpływ zabobonu, bałwochwalstwa, wróżbiarstwa, magii na budowanie właściwych relacji między Bogiem a człowiekiem.
- Rozumie ważność i niezbędność rodziny w życiu człowieka.
- Poda przykłady oddawania szacunku dla rodziców.
- Uzasadnia znaczenia życia ludzkiego, od naturalnego poczęcia aż do naturalnej śmierci.
- Charakteryzuje pojęcia prawdziwej miłości w różnych aspektach życia ludzkiego (czystość, seksualność, pokusy, pożądlivości).
- Zdefiniuje czym jest kradzież.
- Wymieni grzechy przeciwko prawdzie.

4. Teologia porównawcza. Uczeń:

- Wyjaśnia różnice i podobieństwa katolicyzmu i pozostałych głównych wyznań chrześcijańskich.
- Charakteryzuje religie niechrześcijańskie.
- Ukazuje właściwą postawę wobec sekt.
- Charakteryzuje wysiłki na rzecz jedności chrześcijan i wolności religijnej.

- Charakteryzuje poszczególne okresy liturgiczne w oparciu o Katechizm UKGK.
- Charakteryzuje historię świąt opartą na treści ikon i tekstach nabożeństw.
- Wyjaśnia i krótko opisze nabożeństwa cyklu dobowego.
- Wyjaśnia dlaczego Liturgia Święta jest najważniejszym nabożeństwem cyklu dobowego.
- Charakteryzuje nabożeństwa Wielkiego Postu i Wielkiego Tygodnia.
- Ukazuje znaczenie ikony jako narzędzia uświęcenia człowieka.

6. Historia Kościoła. Uczeń:

- Opisze zesłanie Ducha Świętego w dniu Pięćdziesiątnicy.
- Prezentuje starożytne świadectwa biblijne, patrystyczne i pozachrześcijańskie na temat historyczności Jezusa.
- Przedstawia podstawowe fakty życia i działalności Jezusa Chrystusa.
- Opisuje etapy powstawania Kościoła.
- Charakteryzuje obrazy biblijne Kościoła.
- Charakteryzuje związek między Pismem Świętym i Tradycją.
- Zna pojęcia: agapa, diakonia, podróże misyjne apostoła Pawła, Sobór Apostolski.
- Opisuje ustrój hierarchiczny Kościoła.
- Ukazuje znaczenie sukcesji apostoelskiej dla życia Kościoła.
- Wyjaśnia pojęcia: sobór, synod, papież, patriarcha, metropolita, biskup, proboszcz, diakon.
- Ukazuje związek między chrześcijaństwem i dziedzictwem świata antycznego, pierwszy męczennik św. Szczepan.
- Charakteryzuje znaczenie edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa w Cesarstwie Rzymskim.
- Wskazuje na aktualność idei bazylikańskich.
- Charakteryzuje problematykę stosunków państwa i Kościoła.
- Ukazuje znaczenie misji Cyryla i Metodego dla chrystianizacji Słowiańszczyzny.
- Prezentuje przyczyny i przebieg schizmy wschodniej.
- Charakteryzuje przyczyny zwoływania soborów i ich główne postanowienia.
- Uzasadnia znaczenie chrztu Rusi Kijowskiej dla historii Ukrainy.
- Prezentuje działalność metr. Ilariona i wyciąga wnioski dotyczące relacji między Kościołem matką i Kościołem córką.

- Ocenia inicjatywy unifikacji obrzędowej w Cerkwi na rzecz jedności Kościoła.
- Charakteryzuje konkordię jako narzędzie regulujące współistnienie Kościoła w różnych obrządkach.
- Opisuje związek Cerkwi z życiem narodu ukraińskiego.
- Wyjaśnia i uzasadnia pojęcie: Kościoły sui iuris.
- Wyjaśnia znaczenie świadectwa męczeństwa Nowomuczenykiw.
- Charakteryzuje misje katolickie w przeszłości.
- Ukazuje formy zaangażowania w apostołstwo świeckich.
- Ukazuje zaangażowanie chrześcijan w tworzenie kultury.

I gimnazjum

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp	1. Omówienie programu I Gimnazjum i PSO.		1
II. Wiara w jednego Boga w Trójcy Jedynego	2. Jaki jest sens życia? 3. Człowiek – ukoronowaniem stworzenia. 4. Różnorodność religii. 5. Odpowiedź człowieka – wiara. 6. Pojęcie modlitwy, rodzaje, formy i postawy podczas modlitwy. 7. Modlitwa Pańska programem drogi chrześcijanina. 8. Pogłębienie rozumienia treści nabożeństw głównych Dwunastu Wielkich Świąt.	<i>Treść:</i> I.1.1. Uzasadnia znaczenie wiary i jej przymiotów w życiu człowieka. I.1.6. Zdefiniuje pojęcie osoby, jako obraz Boga, istota złożona z duszy i ciała. I.1.8. Ukazuje sens życia proponowany przez chrześcijaństwo. II.2.2. Charakteryzuje historię świąt opartą na treści ikon i tekstach nabożeństw. II.2.3. Wykazuje potrzebę uczestnictwa w nabożeństwach świątecznych. II.3.1. Uzasadnia znaczenie modlitwy jako centrum życia chrześcijanina. II.3.2. Interpretuje teksty dotyczące modlitwy Jezusa. II.3.3. Określa poszczególne rodzaje i formy modlitwy oraz postawy modlitewne. III.6.1. Wyjaśnia różnice i podobieństwa katolicyzmu i pozostałych głównych wyznań chrześcijańskich.	7
III. Bóg zwraca się do człowieka w swoim słowie	9. Jak czytać Pismo Święte? 10. Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. 11. Historia Narodu Wybranego według Starego Testamentu. 12. Słowo Boże w Nowym Testamencie.	<i>Treści:</i> I.2.1. Prezentuje ogólną wiedzę o Biblii – podział, liczba ksiąg Starego i Nowego Testamentu. I.2.2. Wyjaśnia znaczenie podstawowych skrótów Biblijnych. I.2.3. Charakteryzuje związek między Pismem Świętym i Tradycją. I.2.6. Umie posługiwać się terminami: Ewangelia, Ewangelie Synoptyczne, natchnienie biblijne.	7

	13. Ewangelie i Listy św. Pawła. 14. Czytania na Liturgii Świętej: Ewangelia i Apostoł. 15. Liturgia jako ofiara i dziękczynienie.	I.2.7. Zna autorów Ewangelii i Listów. I.2.9. Posiada umiejętność właściwej interpretacji wybranych tekstów biblijnych. II.1.1. Przedstawia sposoby obecności Chrystusa w Liturgii. II.1.2. Charakteryzuje Liturgię jako dialog Boga z człowiekiem, interpretuje znaki, symbole liturgiczne oraz postawy występujące podczas liturgii. II.1.3. Nazywa i dokonuje analizy głównych części Liturgii Świętej. II.1.4. Formułuje argumenty za uczestnictwem w Św. Liturgii. II.3.6. Uzasadnia wartość modlitewnej i samodzielnej lektury Biblii.	
IV. Bóg objawia się w dziejach narodu wybranego	16. Główne wydarzenia i postacie starotestamentalnej historii zbawienia. 17. Powołanie i ofiara Abrahama. 18. Powołanie i posłuszeństwo Mojżesza. 19. Królowie Izraela. 20. Postawa i pobożność Dawida. 21. Mądrość i słabość Salomona. 22. Prorocy Starego Testamentu. 23. Zapowiedź Zbawiciela u proroków.	<i>Treści:</i> I.2.4. Przedstawia podstawowe wydarzenia należące do starotestamentalnej historii zbawienia: Patriarchowie, Wyjście i Przymierze, Zdobycie Ziemi Obiecanej, Królowie, Niewola Babilońska, Powstanie Machabeuszów. I.2.5. Prezentuje najważniejsze wydarzenia życia wybranych postaci starotestamentalnych: Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon, Izajasz, Jeremiasz, Jonasz. I.2.10. Ukazuje wybrane postacie Starego Testamentu jako przykłady rozwiązywania problemów w świetle wiary.	8
V. Bóg przemawia przez swego Syna Jezusa Chrystusa	24. Zwiastowanie Najświętszej Pannie Maryi. 25. Post Filipowy – przygotowaniem do narodzenia Pana. 26. „A Słowo ciałem się stało” – Wcielenie Słowa. 27. Epifania – Objawienie Pańskie. 28. Liturgiczne obrzędy święcenia wody nad rzekami podczas „Jordanu”. 29. Źródła o życiu Jezusa i ich wiarygodność. 30. Jezus mówi o Bogu.	<i>Treści:</i> I.3.1. Objaśni fragmenty Ewangelii, mówiące o Wcieleniu Syna Bożego. I.3.2. Zna fragmenty Ewangelii mówiące o chrzcie Syna Bożego. I.3.3. Przedstawi liturgiczne obrzędy święcenia wody i zwyczaj poświęcenia domostw. I.3.4. Prezentuje starożytne świadectwa biblijne, patrystyczne i pozachrześcijańskie na temat historyczności Jezusa. I.3.5. Przedstawia podstawowe fakty życia i działalności Jezusa Chrystusa. II.2.1. Charakteryzuje poszczególne okresy liturgiczne w oparciu o KUKGK.	7

		II.2.2. Charakteryzuje historię świętą opartą na treści ikon i tekstach nabożeństw. II.2.3. Wykazuje potrzebę uczestnictwa w nabożeństwach świątecznych. II.2.6. Uzasadnia religijny wymiar świąt Bożego Narodzenia. II.3.5. Wymienia i krótko charakteryzuje główne święta cerkiewne poświęcone Matce Bożej, posiłkując się ikonografią, tekstami liturgicznymi, modlitwami.	
VI. Ofiara Jezusa Chrystusa	31. Życie, nauczanie i zbawczy charakter dzieła Jezusa Chrystusa. 32. Śmierć i zmartwychwstanie Jezusa. 33. Nabożeństwa Wielkopostne. 34. Rekolekcje Wielkopostne. 35. Wielki Tydzień – zwieńczeniem postu przed Paschą. 36. Chrystus zstępuje do Hadesu. 37. Pan nasz Jezus Chrystus naprawdę Zmartwychwstał. 38. Jezus zesłał nam Ducha Świętego.	<i>Treści:</i> I.3.4. Prezentuje starożytne świadectwa biblijne, patrystyczne i poza-chrześcijańskie na temat historyczności Jezusa. I.3.5. Przedstawia podstawowe fakty życia i działalności Jezusa Chrystusa. I.4.1. Opisze zesłanie Ducha Świętego w dniu Pięćdziesiąticy. I.4.3. Otwiera się na działanie Ducha Świętego. II.2.1. Charakteryzuje poszczególne okresy liturgiczne w oparciu o KUKGK. II.2.2. Charakteryzuje historię świętą opartą na treści ikon i tekstach nabożeństw. II.2.3. Wykazuje potrzebę uczestnictwa w nabożeństwach świątecznych. II.2.6. Uzasadnia religijny wymiar świąt Wielkanocy oraz okresu Wielkiego Postu. II.2.7. Charakteryzuje nabożeństwa Wielkiego Postu ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiego Tygodnia.	8
VII. Sakramenty Kościoła	39. Sakramenty – znakami działania Jezusa Chrystusa. 40. Znaczenie i skutki Sakramentów. 41. Sakramenty chrześcijańskiej inicjacji. 42. Chrzest Święty – ustanowienie i skutki. 43. Bierzmowanie. 44. Liturgia Chrztu Świętego i bierzmowania.	<i>Treści:</i> II.1.1. Przedstawia sposoby obecności Chrystusa w Liturgii. II.1.3. Nazywa i dokonuje analizy głównych części Liturgii Świętej. II.1.4. Formułuje argumenty za uczestnictwem w Św. Liturgii. II.4.1. Charakteryzuje cel poszczególnych sakramentów oraz interpretuje wybrane teksty liturgiczne odnoszące się do nich. II.4.2. Uzasadnia, dlaczego Eucharystia jest centrum liturgii i życia chrześcijańskiego.	17

	45. Sakrament Eucharystii. 46. Ustanowienie Eucharystii. 47. Boska Liturgia – dziękczynieniem. 48. Dlaczego mamy uczestniczyć w Liturgii Świętej. 49. Sakramenty uzdrowienia. 50. Sakrament pokuty i pojednania 51. Sakrament namaszczenia chorych. 52. Chrześcijański sens cierpienia. 53. Sakramenty służby. 54. Sakrament małżeństwa. 55. Sakrament kapłaństwa.	II.4.3. Wyjaśnia rozumienie Eucharystii jako uczty miłości, II.4.4. Wykazuje chrześcijańską i społeczną wartość niedzieli. II.4.5. Charakteryzuje związek między Eucharystią oraz sakramentem pokuty i pojednania a życiem moralnym chrześcijanina. II.4.6. Uzasadnia, że namaszczenie chorych to dar i pomoc w przeżywaniu cierpienia. II.4.7. Wyjaśni na czym polega budowanie Kościoła – Mistycznego Ciała Chrystusa poprzez sakramenty małżeństwa i kapłaństwa.	
VIII. Kościół – wspólnota ludzi żyjących Ewangelią	56. Przymioty Kościoła. 57. Początki chrześcijaństwa na Rusi – Ukrainie. 58. Struktura Kościoła Greckokatolickiego. 59. Najważniejsze fakty z historii i życia diecezji i własnej parafii.	<i>Treści:</i> III.3.2. Opisuje etapy powstawania Kościoła. III.3.5. Opisuje ustrój hierarchiczny Kościoła. III.3.7. Wyjaśnia pojęcia: sobór, synod, papież, patriarcha, metropolita, biskup, proboszcz, diakon. III.5.1. Uzasadnia znaczenie chrztu dla historii Ukrainy. III.6.3. Prezentuje strukturę Kościoła Greckokatolickiego.	4
	60. Podsumowanie		4
Razem			64

II gimnazjum

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
1. Wstęp	1. Omówienie programu II Gimnazjum i PSO.		1
2. Pragnienia człowieka	2. Zasadność pragnienia przez człowieka szczęścia. 3. Chrześcijańska koncepcja osoby. 4. Mężczyzna i kobieta są obrazem Boga. 5. Formy zaspokajania ludzkich pragnień.	<i>Treść:</i> I.1.5. Rozumie przesłanie zawarte w opisie stworzenia świata i człowieka. I.1.6. Zdefiniuje pojęcie osoby, jako obraz Boga, istota złożona z duszy i ciała. I.1.7. Wyjaśni złożoność systemu potrzeb człowieka (m.in. potrzeby snu, bezpieczeństwa, szczęścia). I.1.9. Wyjaśni wielość pragnień i dążeń człowieka do własnego szczęścia. I.1.10. Pokaże niemożliwość zaspokojenia przez samego człowieka swoich pragnień oraz wskazanie, że pragnienia te zaspokoić jest w stanie tylko Bóg.	4
3. Zło i cierpienie na świecie	6. Sytuacja człowieka w raju po grzechu. 7. Człowiek opanowany przez zło (Kain i Abel). 8. Obraz życia bez Boga (wieża Babel). 9. Natura i źródło zła, któremu podlega człowiek. 10. Doświadczenie zła i istnienie szatana. 11. Obietnica nowej ludzkości (potop).	<i>Treści:</i> I.1.5. Rozumie przesłanie zawarte w opisie stworzenia świata i człowieka. I.1.11. Rozumie, że człowiek powołany do życia z Bogiem nie odnajdzie szczęścia poza Nim. III.1.1. Umie połączyć występujące w świecie zło z działaniem człowieka, które jest przeciwne ofercie złożonej ludzkości przez Boga. III.1.2. Scharakteryzuje człowieka opartego na korzystaniu w życiu z pseudowolności. III.1.3. Wymieni skutki zła i nazwie jego przyczyny. III.1.4. Scharakteryzuje religijne określenie istoty i natury zła oraz jego skutki. III.1.5. Wyjaśni, że Bóg nie pozostawia człowieka w jego nieszczęściu i obiecuje wybawienie. III.1.6. Ukazuje Boga czuwającego nad stworzeniem i prowadzącego człowieka ku wolności.	6

4. Człowiek – nowe stworzenie w Chrystusie	12. Podstawy życia duchowego. 13. Powinność moralna. 14. Nasze sumienie. 15. Prawo naturalne. 16. Prawo Boże.	<i>Treści:</i> III.1.7. Umie zdefiniować pojęcie godności ludzkiej. III.1.8. zilustruje zasady i właściwości naturalnego prawa moralnego. III.1.9. Umie odróżnić prawo ludzkie od prawa Bożego. III.1.10. Rozumie potrzebę kształtowania sumienia. III.1.11. Wymieni co decyduje o moralności czynów ludzkich. III.1.12. Wyjaśni na czym polega duchowa walka chrześcijanina.	5
5. Życie moralne człowieka	17. Grzech – utratą przyjaźni z Bogiem. 18. Rodzaje grzechów. 19. Grzechy główne i cnoty im przeciwne.	<i>Treści:</i> III.1.12. Wyjaśni na czym polega duchowa walka chrześcijanina. III.1.13. Zdefiniuje pojęcie grzechu. III.1.14. Charakteryzuje rolę ośmiu głównych grzechów w życiu człowieka. III.1.15. Wymieni i wyjaśni warunki zaistnienia grzechu.	3
6. Zbawcze działania Jezusa Chrystusa we współczesnym świecie	20. Jezus mówi o panowaniu Boga w świecie i nastaniu królestwa Bożego (przypowieści). 21. Jezus przybliży istotę królestwa Bożego. 22. Jezus uczy zwracać się do Boga: „Ojciec nasz”. 23. Ośmiem Błogosławieństw jako podstawa życia w łasce Bożej. 24. Pojęcie miłości i sposoby jej przeżywania. 25. Świętość w rozmaitych formach życia.	<i>Treści:</i> II.3.1. Uzasadnia znaczenie modlitwy jako centrum życia chrześcijanina. II.3.2. Interpretuje teksty dotyczące modlitwy Jezusa. II.3.3. Określa poszczególne rodzaje i formy modlitwy oraz postawy modlitewne. II.3.4. Odczytuje przesłanie wypływające z wezwań Modlitwy Pańskiej. III.2.9. Charakteryzuje rozumienie pojęcia prawdziwej miłości w różnych aspektach życia ludzkiego. III.2.12. Uzasadnia koncepcję szczęścia zawartą w Ośmiu Błogosławieństwach. III.2.13. Uzasadnia świętość życia ludzkiego. III.2.14. Wymieni kilku świętych Kościoła Geckokatolickiego.	6
7. Bóg daje prawo – Dekalog	26. Przykazania – dziesięć słów. 27. Posłuszeństwo słowu (przykazania I-III). 28. Jeden Bóg, żaden inny. 29. Grzechy przeciwko I Przykazaniu.	<i>Treści:</i> III.2.1. Określa obowiązki wynikające z poszczególnych przykazań Bożych. III.2.2. Wyjaśni na czym polegają wykroczenia przeciwko poszczególnym przykazaniom Bożym.	21

	30. Święte imię Boga. 31. Dzień Święty. 32. Uczestnictwo w Eucharystii i odpoczynek niedzielny. 33. Miłość braterska (przykazania IV-X). 34. Miłość rodziców. 35. Obowiązki rodziców. 36. Życie jest darem Bożym. 37. Wykroczenia przeciwko V Przykazaniu. 38. Aborcja i Eutanazja. 39. Bóg stworzył mężczyznę i kobietę. 40. Cnota czystości. 41. Grzechy przeciwko czystości. 42. Nie kradnij – V Przykazanie. 43. Szanowanie cudzej własności. 44. Kłamstwo a wartość słowa. 45. Grzechy przeciwko prawdzie. 46. IX przykazanie – czystość serca.	III.2.3. Kształtowanie wiary w działanie Boga w ludzkiej historii. III.2.4. Analizuje wpływ zabobonu, bałwochwalstwa, wróżbiarstwa, magii na budowanie właściwych relacji między Bogiem a człowiekiem. III.2.5. Uzasadnia obowiązek świętowania Dnia Pańskiego i uczestniczenia w niedzielnej Liturgii Św. III.2.6. Rozumie ważność i niezbędność rodziny w życiu człowieka. III.2.7. Poda przykłady oddawania szacunku dla rodziców. III.2.8. Uzasadnia znaczenia życia ludzkiego, od naturalnego poczęcia aż do naturalnej śmierci. III.2.9. Charakteryzuje pojęcia prawdziwej miłości w różnych aspektach życia ludzkiego, (czystość, seksualność, pokusy, pożydliwości). III.2.10. Zdefiniuje czym jest kradzież. III.2.11. Wymieni grzechy przeciwko prawdzie.	
8. Wiara dotycząca obietnicy życia wiecznego	47. Chrześcjanin wobec śmierci. 48. Chrystus jako Pan i Sędzia. 49. Nadzieja nieśmiertelnej chwały. 50. Wskrzeszenie umarłych. 51. Przyjście Jezusa w chwale.	<i>Treści:</i> I.1.12. Rozumie, że śmierć jest przejściem do nowego życia z Bogiem. I.1.13. Umie przybliżyć treści wiary dotyczące obietnicy życia wiecznego. I.1.14. Wyjaśni pojęcie czyśćca jako stan duchownego leczenia. I.1.15. Wskaże na religijne postrzeganie ludzkiego życia nazywanego pielgrzymowaniem do Boga, do życia z Nim przez wieczność. I.1.16. Umie rozbudzić w sobie pragnienie spotkania z Jezusem.	5

9. Zbawienie w roku liturgicznym	52. Znaczenie i przeżywanie postu – Pyłypiwky. 53. Znaczenie i przeżywanie Bożego Narodzenia. 54. Znaczenie i przeżywanie Wielkiego Postu. 55. Znaczenie i przeżywanie Triduum Paschalnego. 56. Znaczenie i przeżywanie uroczystości Zesłania Ducha Świętego. 57. Znaczenie i przeżywanie świąt i uroczystości maryjnych. 58. Znaczenie i przeżywanie uroczystości wybranych świętych.	<i>Treści:</i> I.3.2. Zna fragmenty Ewangelii mówiące o chrzcie Syna Bożego. I.3.3. Przedstawi liturgiczne obrzędy święcenia wody i zwyczaje poświęcenia domostw. I.4.1. Opisz ześlanie Ducha Świętego w dniu Pięćdziesiątnicy. II.2.3. Wykazuje potrzebę uczestnictwa w nabożeństwach świątecznych. II.2.6. Uzasadnia religijny wymiar świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy oraz okresu Wielkiego Postu. II.2.7. Charakteryzuje nabożeństwa Wielkiego Postu ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiego Tygodnia. II.3.5. Wymienia i krótko charakteryzuje główne święta cerkiewne poświęcone Matce Bożej, posiłkując się ikonografią, tekstami liturgicznymi, modlitwami. III.2.14. Wymieni kilku świętych Kościoła Greckokatolickiego.	7
	59. Podsumowanie		5
Razem			64

III gimnazjum

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp	1. Omówienie programu III Gimnazjum i PSO.		1
II. Człowiek we wspólnocie	2. Człowiek poszukujący Boga we wspólnocie. 3. Wolność czy zniewolenie – Opatrzność Boża. 4. Człowiek istotą religijną – religie świata. 5. Religie niechrześcijańskie: judaizm, buddyzm, hinduizm, islam. 6. Wyznania chrześcijańskie: katolickie, prawosławne, ewangelickie, anglikańskie, staroobrzędowcy. 7. Ekumenizm w Kościele. 8. Sekty – ich charakterystyka i skutki przynależności do nich.	<i>Treść:</i> I.1.3. Wyjaśnia tajemnicę Trójcy Przenajświętszej jak jedność (wspólnotę) Trzech Osób Boskich. I.1.4. Uzasadnia prawdę, że Bóg opiekuje się światem i człowiekiem – Opatrzność Boża. III.6.1. Wyjaśnia różnice i podobieństwa katolicyzmu i pozostałych głównych wyznań chrześcijańskich. III.6.2. Charakteryzuje konkordię jako narzędzie regulujące współistnienie Kościoła w różnych obrządkach. III.7.3. Ukazuje formy zaangażowania w apostołstwo świeckich. III.7.4. Ukazuje zaangażowanie chrześcijan w tworzenie kultury. III.7.5. Ukazuje zagrożenia dla wiary wynikające z postępu cywilizacyjnego. III.7.6. Charakteryzuje religie niechrześcijańskie. III.7.7. Ukazuje właściwą postawę wobec sekt.	7
III. Boże Objawienie	9. Pismo Święte i tradycja o Jezusie Chrystusie. 10. Języki oryginalne a przekłady Pisma Św. 11. Ewangelisti i oryginalne teksty Ewangelii. 12. Pismo Św. – księgą modlitwy.	<i>Treści:</i> I.2.1. Prezentuje ogólną wiedzę o Biblii – podział, liczba ksiąg Starego i Nowego Testamentu. I.2.3. Charakteryzuje związek między Pismem Świętym i Tradycją. I.2.6. Umie posługiwać się terminami: Ewangelia, Ewangelie Synoptyczne, natchnienie biblijne. I.2.7. Zna autorów Ewangelii i Listów. II.3.6. Uzasadniania wartość modlitewnej i samodzielnej lektury Biblii.	4

IV. Biblijne wzorce moralnego życia człowieka	13. Wędrowka Izraelitów do Ziemi Obiecanej. 14. Abraham człowiek głębokiej wiary. 15. Mojżesz wzorcem nadziei i zaufania Bogu. 16. Konsekwencje grzechu – Dawid. 17. Mądrość Boża a ludzka – Salomon.	<i>Treści:</i> I.2.4. Przedstawia podstawowe wydarzenia należące do starotestamentalnej historii zbawienia (Patriarchowie, Wyjście i Przymierze, Zdobyte Ziemi Obiecanej, Królowie, Niewola Babilońska, Powstanie Machabeuszów). I.2.5. Prezentuje najważniejsze wydarzenia życia wybranych postaci starotestamentalnych (Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon).	5
V. „Bóg stał się człowiekiem, aby człowiek stał się Bogiem”	18. Historyczność Jezusa z Nazaretu 19. Pozachrześcijańskie świadectwa o Jezusie Chrystusie. 20. Odkupieńcza śmierć Jezusa. 21. Świadectwa o zmartwychwstaniu Chrystusa. 22. Zmartwychwstanie Jezusa – największym cudem w Nowym Testamencie.	<i>Treści:</i> I.3.1. Objaśni fragmenty Ewangelii, mówiące o Wcieleniu Syna Bożego. I.3.2. Zna fragmenty Ewangelii mówiące o chrzcie Syna Bożego. I.3.4. Prezentuje starożytne świadectwa biblijne, patrystyczne i pozachrześcijańskie na temat historyczności Jezusa. I.3.5. Przedstawia podstawowe fakty życia i działalności Jezusa Chrystusa. II.2.6. Uzasadnia religijny wymiar świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy oraz okresu Wielkiego Postu. II.2.7. Charakteryzuje nabożeństwa Wielkiego Postu ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiego Tygodnia.	5
VI. Pięćdziesiątnica – Zesłanie Ducha Świętego	23. Wydarzenie zesłania Ducha Świętego. 24. Duch Święty dający życie pochodzący od Ojca. 25. Dary Ducha Świętego. 26. Grzechy przeciwko Duchowi Świętemu.	<i>Treści:</i> I.4.1. Opisz ześlanie Ducha Świętego w dniu Pięćdziesiątnicy. I.4.2. Przedstawia Trzecią Osobę Boską na podstawie Pisma Św., dokumentów Kościoła i Katechizmu UKGK. I.4.3. Otwiera się na działanie Ducha Świętego. I.4.4. Wie w jaki sposób Duch Święty działa w Kościele współczesnym. I.4.5. Umie nazwać dary i charyzmaty Ducha Świętego i wyjaśnić ich znaczenie.	4
VII. Pogłębienie przeżywania modlitwy	27. Struktura Roku Liturgicznego. 28. Pogłębienie rozumienia treści nabożeństw głównych Dwunastu Wielkich Świąt. 29. Pogłębienie rozumienia treści nabożeństw Cyklu Dobowego (jutrznia, nieszpory). 30. Sens, przesłanie i liturgia poszczególnych okresów i uroczystości Roku Liturgicznego. 31. Nabożeństwa żałobne: Panachyda, Parastas.	<i>Treści:</i> II.2.1. Charakteryzuje poszczególne okresy liturgiczne w oparciu o KUKGK. II.2.2. Charakteryzuje historię świąt opartą na treści ikon i tekstach nabożeństw. II.2.3. Wykazuje potrzebę uczestnictwa w nabożeństwach świątecznych. II.2.4. Wyjaśnia i krótko opisz nabożeństwa cyklu dobowego. II.2.5. Wyjaśnia dlaczego Liturgia Święta jest najważniejszym nabożeństwem cyklu dobowego.	9

	32. Nabożeństwa Wielkopostne: Kanon Andrzeja z Krety, Akatyst Męki Pańskiej, Droga Krzyżowa. 33. Liturgia Uprzednio Uświęconych Darów. 34. Nauka Kościoła o Bogurodzicy połączona z tekstami modlitw, akatystów, kult Matki Bożej. 35. Przykłady osób żyjących modlitwą.	II.2.6. Uzasadnia religijny wymiar świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy oraz okresu Wielkiego Postu. II.2.7. Charakteryzuje nabożeństwa Wielkiego Postu ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiego Tygodnia. II.3.1. Uzasadnia znaczenie modlitwy jako centrum życia chrześcijanina. II.3.5. Wymienia i krótko charakteryzuje główne święta cerkiewne poświęcone Matce Bożej, posiłkując się ikonografią, tekstami liturgicznymi, modlitwami. III.2.14. Wymieni kilku świętych Kościoła Greckokatolickiego.	
VIII. Początki Kościoła	36. Powstanie Kościoła w oparciu o Dzieje Apostolskie. Misja Apostołów. 37. Cel, cechy i przymioty Kościoła. 38. Biblijne obrazy Kościoła. Św. Paweł głosi Dobrą Nowinę. 39. Następcy Apostołów – hierarchia Kościoła. 40. Sakrament kapłaństwa i sukcesja apostołska.	<i>Treści:</i> III.3.1. Zna autora, czas powstania i problematykę Dziejów Apostolskich. III.3.2. Opisuje etapy powstawania Kościoła. III.3.3. Charakteryzuje obrazy biblijne Kościoła. III.3.4. Zna pojęcia: agapa, diakonia, podróże misyjne apostoła Pawła, Sobór Apostolski. III.3.5. Opisuje ustrój hierarchiczny Kościoła. III.3.6. Ukazuje znaczenie sukcesji apostołskiej dla życia Kościoła. III.3.7. Wyjaśnia pojęcia: sobór, synod, papież, patriarcha, metropolita, biskup, proboszcz, diakon.	5
IX. Historia Kościoła	41. Początki chrześcijaństwa, prześladowania chrześcijan. Św. Szczepan – pierwszy męczennik. 42. Wizja Konstantyna – Edykt Mediolański. 43. Św. Bazyli Wielki – początki życia monastycznego. 44. Działalność Cesarza Justyniana. 45. Ikonoklazm – niszczenie ikon, świętych obrazów i fresków. 46. Cyryl i Metody – misjonarze i nauczyciele Słowian. 47. Rozłam Wschodu i Zachodu – Schizma wschodnia. 48. Sobory Powszechne I tysiąclecia. 49. Reformacja – powstanie protestantyzmu.	<i>Treści:</i> III.4.1. Ukazuje związek między chrześcijaństwem i dziedzictwem świata antycznego, pierwszy męczennik św. Szczepan. III.4.2. Charakteryzuje znaczenie edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa w Cesarstwie Rzymskim. III.4.3. Wskazuje na aktualność idei bazylikańskich. III.4.4. Charakteryzuje problematykę stosunków państwa i Kościoła. III.4.5. Ukazuje znaczenie ikony jako narzędzia uświęcenia człowieka. III.4.6. Ukazuje znaczenie misji Cyryla i Metodego dla chrystianizacji Słowiańszczyzny. III.4.7. Prezentuje przyczyny i przebieg schizmy wschodniej. III.4.8. Charakteryzuje przyczyny zwoływania soborów i ich główne postanowienia.	9

X. Kościół w życiu narodu ukraińskiego	50. Początki chrześcijaństwa na Rusi – Ukrainie. 51. Rola i działalność Ilariona – pierwszego metropolity Rusi Kijowskiej. 52. Chrześcijaństwo po najeździe mongolskim. 53. Próby zjednoczeniowe: Unia Florencka i Unia Brzeska. 54. Latynizacja liturgii i obrzędowości w Kościele Greckokatolickim (Synod w Zamościu). 55. Najważniejsze fakty i postaci z historii Cerkwi w okresie rozbiorów (męczennicy Pratulinińscy). 56. Kościół Greckokatolicki dziś. Najważniejsze fakty z historii i życia diecezji i własnej parafii.	<i>Treści:</i> III.5.1. Uzasadnia znaczenie chrztu dla historii Ukrainy. III.5.2. Prezentuje działalność metr. Ilariona i wyciąga wnioski dotyczące relacji między Kościołem matką i Kościołem córką. III.5.3. Charakteryzuje wysiłki na rzecz jedności chrześcijan i wolności religijnej. III.5.4. Ocenia inicjatywę unifikacji obrzędowej w Cerkwi na rzecz jedności Kościoła. III.5.5. Opisuje związek Cerkwi z życiem narodu ukraińskiego. III.6.4. Wyjaśnia i uzasadnia pojęcie: Kościoły sui iuris. III.6.5. Wyjaśnia znaczenie świadectwa męczeństwa Nowomuczenykiw.	7
XI. Misyjności Kościoła	57. Cel misji katolickich. 58. Misje w przeszłości. 59. Apostolat świeckich.	<i>Treści:</i> III.7.1. Wyjaśnia cel misji w oparciu o Pismo Święte. III.7.2. Charakteryzuje misje katolickie w przeszłości. III.7.3. Ukazuje formy zaangażowania w apostołstwo świeckich. III.7.4. Ukazuje zaangażowanie chrześcijan w tworzenie kultury. III.7.5. Ukazuje zagrożenia dla wiary wynikające z postępu cywilizacyjnego.	3
	Podsumowanie	4	
Razem		64	

Program nauczania religii do klas I-III szkoły ponadgimnazjalnej, GK-4-01/14

„WIARA W BOGA”

I. Charakterystyka programu

Chrystus jest „Zmartwychwstaniem i Życiem”, jest naszym Zbawicielem. My otrzymujemy nasze życie wieczne i zbawienie poprzez wiarę. Wiara w Chrystusa Zbawiciela jest największym skarbem. UKGK wyznaje ją już ponad tysiąc lat. Uświadamiając sobie ten depozyt wiary pragniemy zaproponować uczniom by odnaleźli swoje miejsce w Kościele, wzmocnili i utwierdzili własne duchowe korzenie i na nowo odkryli rolę wspólnoty Kościoła w dążeniu do wieczności. Potrzebne jest zatem przemyślenie na nowo własnej tożsamości. Lekcje religii realizowane w oparciu o tradycje duchowe Kościoła Wschodniego dają możliwość głębszego wnikięcia w duchowe dziedzictwo przodków w wierze. Dlatego też tematyka lekcji religii w szkole ponadgimnazjalnej ma pomóc w zrozumieniu prawdy o Kościele, który jest miejscem zbawienia i umożliwić odnalezienie swojego miejsca jako świadka Chrystusa we wspólnocie Kościoła. W realizacji programu dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych pomocą ma służyć odpowiadający duchowości wschodniej najnowszy Katechizm „Chrystus – Nasza Pascha”.

Program nauczania religii w **klasie I „Wiara w Boga”** zaczyna się od postawienia ważnego egzystencjalnie pytania: Kim jestem? (dział 1). Na to pytanie uczniowie winni sobie odpowiedzieć szukając punktów odniesienia w świecie bliższym i dalszym, we wspólnocie narodowej oraz kościelnej. Następnie program odnosi się do odnajdywania nowego człowieczeństwa w Chrystusie (dział 2); wyznania wiary w Boga Trójjedynego (dział 3); zawiera tematy wprowadzające w liturgię roku kościelnego, a także w zwyczaje Kościoła Greckokatolickiego (dział 4); wprowadza w tajemnicę żywego Kościoła który jest Ludem Bożym i działającym Chrystusem (dział 5); znaczenie Ducha Świętego w życiu Kościoła (dział 6); sakramenty chrześcijańskiego życia (dział 7); chrześcijaństwo a inne religie (dział 8).

Kościół jako miejsce uobecnienia i działania Chrystusa zachęca swych wiernych wyznawców by stali się świadkami jego misji. Układ progra-

mu klasy I ma stanowić silne przypomnienie o konieczności identyfikacji z Kościołem i jego misją zbawiania świata.

Program nauczania religii w **klasie II „W świetle”** stanowi logiczną kontynuację programu nauczania w klasie I. Uczeń pogłębia swoją identyfikację chrześcijańską z konkretną wspólnotą religijną. Poznaje historię świadków wiary, którzy odkrywają Chrystusa działającego w swoim Kościele.

W dziale 1 i 2 podjęte zostają zasadnicze zagadnienia ukazujące historię Kościoła Greckokatolickiego w XX wieku oraz najnowsze jego dzieje (dział 3). W kolejnych działach odkrywa znaczenie Theotokos w naszym życiu (dział 4); powołania do życia wiecznego (dział 5); pogłębia tradycje modlitewne (dział 6); uświadamia swoją odpowiedzialność za Kościół (dział 7).

Program nauczania religii w **klasie III „W rodzinie”** stanowi logiczne dopełnienie materiału i celów z poprzednich lat nauki w szkole ponadgimnazjalnej. Chrześcijanie pojednani z Chrystusem i między sobą mają być znakiem zbawienia dla całego świata. Świadek Chrystusa umocniony wiarą Kościoła żyje w rodzinie i w rodzinie ma również dawać świadectwo chrześcijańskie. Problematyka rodziny i powołania życiowego jest szczególnie aktualna właśnie w klasie maturalnej, gdy młodzież kończy ważny etap edukacji i zastanawia się nad wyborem drogi. Na problemy małżeństwa i rodziny patrzy się wówczas o wiele poważniej niż dotychczas. Katecheza w szkole ponadgimnazjalnej ma zatem charakter bliższego przygotowania do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny chrześcijańskiej.

Program nauczania podejmuje najpierw problematykę: budowania wspólnoty Kościoła (dział 1); powołania życiowego i konieczności rozpoznania go (dział 2); małżeństwa (dział 3); rodziny (dział 4); domowego sanktuarium Kościoła (dział 5). Ostatni dział jest przypomnieniem, że rodzina jest Kościołem domowym i miejscem zbawienia.

II. Cele katechetyczne – wymagania ogólne

1. Analiza i interpretacja tekstów.

Uczeń potrafi rozpoznać teksty biblijne. Odkrywa wartość egzystencjalną analizowanych tekstów, wykorzystuje poznane teksty biblijne i religijne w pogłębionej dyskusji na temat Kościoła i religii. Rozwija zainteresowania.

2. Socjalizacja kościelna.

Uczeń odkrywa swoje miejsce w Kościele, uwzględniając specyfikę przynależności do Kościoła Greckokatolickiego.

3. Odkrywanie powołania chrześcijańskiego.

Uczeń kształtuje właściwe postawy chrześcijańskie. Przygotowuje się do samodzielnych decyzji zgodnie z nauczaniem Jezusa Chrystusa. Rozumie konieczność zachowania tożsamości religijnej i wierności nauczaniu Kościoła. Wyrabia w sobie poczucie indywidualnej modlitwy jako ważnego elementu modlitwy we wspólnocie kościelnej.

4. Tworzenie wypowiedzi, obserwacje, doświadczenia.

Uczeń pogłębia w sobie umiejętność wypowiadania się na tematy poruszane na zajęciach. Potrafi posługiwać się różnymi źródłami informacji (własne obserwacje, doświadczenia, teksty, mapy, tabele, fotografie, filmy).

III. Sposoby realizacji ogólnych celów kształcenia

Katecheza młodzieżowa ma prowadzić ku gotowości dawania świadectwa wiary. Ma prowadzić do systematycznego studium wiedzy religijnej. Katecheza ma ukazać szczególne miejsce wychowania w prawdzie i wolności zgodnie z Ewangelią, formację sumienia oraz wychowanie ku miłości. Proponowane cele mają pomóc w zaangażowaniu się w różne modlitwy w Kościele, co powinno zaowocować pogłębieniem życia Eucharystią i sakramentami wtajemniczenia chrześcijańskiego. Uświadomienie o potrzebie budowania wspólnoty, w czym mogą pomóc sakramenty małżeństwa i kapłaństwa. Kształtowanie i ugruntowanie wiary, tak by stała się wiarą osobową. Kształtowanie wśród młodzieży postawy odkrywania historii Kościoła Greckokatolickiego w XX wieku. Podkreślenie roli męczenników jako świadków wiary. Uwrażliwienie na sposoby manipulacji w przedstawianiu działalności Kościoła. Korzystanie z metod poszukujących jako czynnika rozwoju katechezy i osobowości. Zastosowanie powyższych zasad prowadzi do kształtowania w uczniach umiejętności samokształcenia przez wykorzystanie Pisma Świętego, Katechizmu „Chrystus – Nasza Pascha”, dokumentów Kościoła czy szeroko pojętej literatury religijnej. Ma to pomóc w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych.

KLASA I
Szkoła ponadgimnazjalna program pt. „Wiara w Boga”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp	1. Omówienie programu I LO i PSO.		1
II. Kim jestem?	2. Boży plan zbawienia świata. 3. Człowiek stworzony na Boży obraz. 4. Bóg na kartach Pisma Świętego. 5. Powołanie do życia we wspólnocie. 6. Objawienie Boże a objawienie prywatne. 7. Pismo Święte a Tradycja. 8. Nauka Kościoła a ewolucja. 9. Wiara a nauka.	<i>Treści:</i> I.1.1 Odczytuje człowieczeństwo jako zadany mu dar. I.1.2 Odkrywa zamysł Boży, co Bóg chce powiedzieć człowiekowi przez stworzenie. I.1.3 Definiuje i wyjaśnia pojęcia Bożego Objawienia i Tradycji. I.1.4 Określa na podstawie tekstów biblijnych przymioty Boga: miłosierdzie, dobroć, Bóg jest miłością. I.1.5 Charakteryzuje relacje między wiarą a naukami przyrodniczymi oraz między wiarą a ewolucyjną wizją świata.	8
III. Nowe człowieczeństwo w Chrystusie	10. Syn Boży w dziele zbawienia. 11. Obietnica przyjścia Mesjasza. 12. Obraz Jezusa Chrystusa w Nowym Testamencie. 13. Kościół Jezusa Chrystusa. 14. Rola Chrystusa w historii ludzkości. 15. Zmartwychwstanie Pańskie. 16. Współdział człowieka w dziele odkupienia.	<i>Treści:</i> I.2.1 Odkrywa Chrystusa jako wyzwalającego i przemieniającego człowieka; ukazującego korzenie ludzkiej godności. I.2.2 Poznaje cechy osoby Chrystusa w poszczególnych Ewangeliah. I.2.3 Wyjaśnia związek Chrystusa z powołanym przez Niego Kościołem. I.3.1 Ukazuje, na czym polega powtórne przyjście Jezusa Chrystusa. I.3.3 Odczytuje ostateczne powołanie chrześcijanina. III.1.2 Odczytuje zadania Kościoła zawarte w mandacie Chrystusowym. III.1.2 Wskazuje na możliwości i zadania laikatu w życiu Kościoła. III.1.3 Uzasadnia zaangażowanie chrześcijanina w dzieło apostołatu.	7

IV. Zanosimy modlitwy do Boga	17. Potrzeba modlitwy. 18. Modlitwa Pańska. 19. Różne formy modlitwy w Kościele Greckokatolickim (dobowy cykl modlitwy). 20. Modlitwa Jezusowa. 21. Analiza i charakterystyka modlitw po Eucharystii. 22. Nabożeństwa paraliturgiczne w Kościele Greckokatolickim (Molebeń, Akatyst). 23. Trudności w modlitwie.	<i>Treści:</i> II.1.1 Uzasadnia modlitwę jako dar Boży. II.1.2 Charakteryzuje modlitwę <i>Ojcze nasz</i> jako wzór modlitwy chrześcijan. II.1.3 Wskazuje postawy modlitewne na przykładzie postaci biblijnych i świętych. II.2.4 Zna rodzaje i specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim. II.4.1 Zna elementy i argumentuje potrzebę sprawowania liturgii Kościoła domowego. III.4.17 Docenia własną tradycję i szacunek dla tradycji innych osób i społeczności.	7
V. Podział Roku liturgicznego	24. Ikonografia Dwunastu Święt. 25. Post Filipowy – przygotowaniem do narodzenia Pana. 26. Wielki Post jako nawrócenie do Boga. 27. Tradycje i zwyczaje związane z wybranymi świętami roku liturgicznego.	<i>Treści:</i> II.2.3 Interpretuje ikonografię wybranych święt.	4
VI. Eucharystyczne uwielbienie Chrystusa	28. „Pamiętaj abyś dzień święty święcił”. 29. Święta Liturgia jako ofiara i dziękczynienie. 30. Wewnętrzny podział świątyni. 31. Liturgia źródłem świętości. 32. Proskomydia. 33. Liturgia Słowa. 34. Liturgia Ofiary (żertwy). 35. Analiza liturgii św. Jana Złotoustego i św. Bazylego Wielkiego. 36. Liturgia uprzednio poświęconych darów.	<i>Treści:</i> II.2.1 Dostrzega w uczestnictwie w liturgii drogi do przybliżenia się ku Bogu i pomocy w osiągnięciu doskonałości. II.2.2 Uzasadnia uczestnictwo w liturgii jako pogłębienie więzi z Chrystusem i jego Kościołem, uzdalniające do wyraźniejszego zaangażowania się po stronie dobra. II.4.1 Zna rodzaj i specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim.	9
VII. Duch Święty w życiu Kościoła	37. Objawienie trzeciej Osoby Bożej. 38. „Idźcie i nauczajcie chrzcząc narody w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego – Misyjność Kościoła”. 39. Dary Ducha Świętego. 40. Odkrywanie odpowiedzialności za Kościół. 41. Moja odpowiedź na przykazanie miłości.	<i>Treści:</i> III.1.1 Ukazuje rolę Ducha Świętego w życiu Kościoła. III.1.2 Odczytuje zadania Kościoła zawarte w mandacie Chrystusowym. III.1.3 Wskazuje na możliwości i zadania laikatu w życiu Kościoła. III.1.4 Uzasadnia zaangażowanie chrześcijan w dzieło apostołatu.	5

VIII. Sakramenty chrześcijańskiego życia	42. Sakrament – Chrystus pośród nas. 43. Chrzest Święty jako narodzenie nowego życia. 44. Bierzmowanie. 45. Sakrament Eucharystii. 46. Sakrament pokuty i pojednania. 47. Sakrament namaszczenia chorych. 48. Sakrament małżeństwa. 49. Sakrament kapłaństwa.	<i>Treści:</i> II.3.1 Uzasadnia, że małżeństwo i kapłaństwo są sakramentami w służbie innym. II.3.2 Interpretuje na podstawie tekstów liturgicznych czynności wykonywane w liturgii sakramentów.	8
IX. Chrześcijaństwo a inne religie	50. Starsi bracia w wierze – judaizm. 51. Islam. 52. Buddyzm. 53. Hinduizm. 54. Różnorodność chrześcijaństwa. 55. Kościół Greckokatolicki a Kościół Rzymskokatolicki. 56. Kościół Greckokatolicki a Kościół Prawosławny.	<i>Treści:</i> III.2.9 Przedstawia problematykę dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego. III.4.17 Docenia własną tradycję i szacunek dla tradycji innych osób i społeczności.	7
	57. Podsumowanie		8
Razem			64

KLASA II
Szkoła ponadgimnazjalna program pt. „W świecie”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp	1. Omówienie programu II LO i PSO. 2. Powtórzenie wiadomości z zakresu I klasy Liceum.		2
II. Historia Kościoła Greckokatolickiego w I. połowie XX wieku	3. Sytuacja Kościoła Greckokatolickiego w XIX wieku. 4. Osoba metropolity Andrzeja Szeptyckiego w historii Kościoła Greckokatolickiego. 5. Cierpienie narodu ukraińskiego – Wielki Głód. 6. Diecezja przemyska w czasach biskupa Jozafata Kocyłowskiego. 7. Metropolita A. Szeptycki wobec ideologii XX wieku. 8. Męczennicy greckokatolicy z okresu II wojny światowej. 9. Pesudosobór lwowski – 1946 r. 10. Akcja „Wisła” i likwidacja Kościoła Greckokatolickiego w Polsce.	<i>Treści:</i> III.2.1 Wskazuje na znaczenie metropolity A. Szeptyckiego w I połowie XX wieku dla Kościoła Greckokatolickiego. III.2.2 Ukazuje sytuację Kościoła Greckokatolickiego w okresie międzywojennym i w czasie II wojny światowej. III.2.3 Męczennicy za wierność Bogu i Stolicy Apostolskiej świadectwem wiary Kościoła Greckokatolickiego. I.4.3 Rozpoznaje ukraińskich męczenników XX wieku. III.2.4 Pesudosobór lwowski – 1946 r. Prześladowania reżimu komunistycznego.	8
III. Kościół Greckokatolicki w drugiej połowie XX wieku	11. Kościół w podziemiu. Sytuacja Kościoła Greckokatolickiego od 1947 r. do 1956 r. w Polsce. 12. Kościół Greckokatolicki na świecie od 1946 do 1989 r. 13. Rola i znaczenie Patriarchy Jossyfa Slipyja. 14. Sobór Watykański II.	<i>Treści:</i> I.2.4 Wymienia przyczyny i skutki deportacji ludności greckokatolickiej w ramach akcji „Wisła”. I.2.5 Zna dokumenty Soboru Watykańskiego II o Katolickich Kościołach Wschodnich. I.2.6 Zna działalność i zasługi Jossyfa Slipyja. I.2.7 Ukazuje pontyfikat Jana Pawła II jako czas progresu rozwoju Kościoła Greckokatolickiego.	11

	15. Jedność w różnorodności. Katolickie Kościoły Wschodnie. 16. Grekokatolicy w Polsce od 1956 do 1989 r. 17. Pontyfikat Jana Pawła II i jego stosunek do Kościoła Grekokatolickiego. 18. Rozwój Kościoła Grekokatolickiego w Polsce po 1989 r. 19. Rozwój Kościoła Grekokatolickiego na Ukrainie i w świecie po 1989 r. 20. Stanowisko Papieża wobec Kościoła Grekokatolickiego w II połowie XX wieku. 21. Historia mojej parafii.		
IV. Najnowsze dzieje Kościoła Grekokatolickiego	22. Jan Paweł II na Ukrainie. 23. Ekumenizm w Kościele Powszechnym. 24. Dialog międzyreligijny. 25. Rola Kościoła Grekokatolickiego w procesie pojednania pomiędzy narodami ukraińskim i polskim. 26. Podobieństwa i podstawowe różnice w nauce Kościołów katolickich (Greckokatolickiego Rzymskokatolickiego). 27. Podstawowe różnice w nauce Kościołów chrześcijańskich (Greckokatolickiego i Prawosławnego). 28. Podstawowe różnice w nauce Kościołów chrześcijańskich (Greckokatolickiego i Protestanckiego). 29. Grekokatolickie miejsca pielgrzymkowe. 30. Klasztory i zgromadzenia zakonne grekokatolickie w Polsce. 31. Życie klasztorne na Ukrainie. 32. Media grekokatolickie w Polsce i na świecie.	<i>Treści:</i> I.2.7 Ukazuje pielgrzymkę Jana Pawła II na Ukrainę i jej duchowe znaczenie. I.2.8 Omawia aktualny stan Kościoła Grekokatolickiego w Polsce i na świecie. I.2.9 Przedstawia problematykę dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego.	11

V. Theotokos w naszym życiu	33. Theotokos w zbawieniu człowieka. 34. Analiza biblijnych tekstów odnoszących się do Bogurodzicy. 35. Ikonografia Matki Bożej (Narodzenie, Ofiarowanie, Zwiastowanie). 36. Ikonografia Matki Bożej (Opieki-Pokrow, Sobór Bogurodzicy, Zaśnięcia). 37. Greckokatolickie maryjne miejsca odpustowe w Polsce.	<i>Treści:</i> I.5.1 Wyjaśnia teksty biblijne odnoszące się do Maryi. I.5.2 Interpretuje treść dogmatów maryjnych. I.5.3 Ukazuje miejsca objawień i kultu Theotokos w Kościele Greckokatolickim i w Kościele Powszechnym. II.2.3 Interpretuje ikonografię wybranych święt.	5
VI. Obietnica życia wiecznego	38. Rok liturgiczny. Analiza czytań niedzielnych poprzedzających Wielki Post. 39. Życie wieczne – miejsce dla wierzącego. 40. Pismo Święte o zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa. 41. Sąd osobisty i Sąd Ostateczny. 42. Liturgiczne zwyczaje Wielkiego Postu. 43. Modlitwa św. Efrema Syryjczyka. 44. Biblijna analiza czytań niedzielnych przed Pięćdziesiątnicą.	<i>Treści:</i> I.2.1 Odkrywa Chrystusa jako wyzwającego i przemieniającego człowieka; ukazującego korzenie ludzkiej godności. I.2.2 Poznaje cechy osoby Jezusa Chrystusa w poszczególnych Ewangeliach. I.2.3 Wyjaśnia związek Chrystusa z powołanym przez Niego Kościołem. I.3.1 Odczytuje ostateczne powołanie chrześcijanina. I.3.2 Wymienia fragmenty Pisma Świętego potwierdzające wiarę w Zmartwychwstanie. I.3.3 Ukazuje, na czym polega powtórne przyjście Jezusa Chrystusa. II.4.1 Zna rodzaje i specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim.	7
VII. Tradycja modlitewna Kościoła Greckokatolickiego	45. Symbol wiary – dogmatyczny przekaz. 46. Analiza nabożeństw Triduum paschalnego. Jutrznia. 47. Analiza nabożeństw: Weczornia z wystawieniem Płaszczannicy. 48. Analiza nabożeństw: Jutrznia paschalna. 49. Modlitwa za zmarłych. Analiza tekstów. 50. Obrzędy pogrzebu. 51. Analiza wybranych święt roku liturgicznego – Objawienie Pańskie (Jordan).	<i>Treści:</i> II.1.1 Uzasadnia modlitwę jako dar Boży. II.2.3 Zna rodzaje i specyfikę modlitw w Kościele Greckokatolickim. II.4.1 Interpretuje ikonografię wybranych święt.	7

VIII. Moja odpowiedzialność za Kościół Greckokatolicki	52. Religia a sztuka 53. Zadania chrześcijanina we współczesnym świecie – nowa ewangelizacja. 54. Integracja a asymilacja. Problem z zachowaniem własnej tożsamości w diasporze. 55. Pomagam bliźniemu. Zaangażowanie w wolontariat.	<i>Treści:</i> III.4.17 Docenia własną tradycję i szacunek dla tradycji innych osób i społeczności. III.4.7 Wskazuje rolę cnót chrześcijańskich w życiu człowieka. III.1.2 Odczytuje zadania Kościoła zawarte w mandacie Chrystusowym. III.1.3 Wskazuje na możliwości i zadania laikatu w życiu Kościoła. III.1.4 Uzasadnia zaangażowanie chrześcijanina w dzieło apostołatu (wolontariat). III.1.5 Wskazuje, co świat zawdzięcza wschodniemu chrześcijaństwu.	4
	Podsumowanie		9
Razem			64

KLASA III
Szkoła ponadgimnazjalna
program pt. „W rodzinie”

Treści programowe		Osiągnięcia ucznia	Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka		
I. Wstęp	1. Omówienie programu nauczania i PSO.		1
II. Budujemy Kościół. Budujemy wspólnotę Kościoła	2. Wiara fundamentem życia. Chrześcijanin – kim jest? 3. Eucharystyczne wyznanie wiary. 4. Kręgi przynależności do Kościoła. 5. Znamiona Kościoła. 6. Świadkowie wiary we współczesnym świecie. 7. Proboszcz Majdanka. 8. Moje decyzje.	<i>Treść:</i> I.1.1. Odczytuje człowieczeństwo jako zadany mu dar. I.1.4. Określa na podstawie tekstów biblijnych przymioty Boga: miłosierdzie, dobroć, Bóg jest miłością i prawdą. I.4.1. Interpretuje biblijne obrazy Kościoła. I.4.2. Wyjaśnia przymioty Kościoła na podstawie Symbolu wiary (CREDO). I.4.3. Rozpoznaje ukraińskich męczenników XX wieku. II.1.3. Wskazuje postawy modlitewne na przykładzie postaci biblijnych i świętych.	7
III. Powołani do życia	9. Powołania w Biblii. 10. Życie sakramentalne. 11. Sakrament w służbie innym – Kapłaństwo. 12. Życie zakonne. 13. Samotność z wyboru. 14. Trudności w odczytaniu swego powołania. 15. Małżeństwo i rodzina powołaniem. Obietnica nowej ludzkości (potop).	<i>Treści:</i> I.1.3. Definiuje i wyjaśnia pojęcie Bożego Objawienia i Tradycji. (Objawienie Boże a objawienia prywatne). I.1.4. Określa na podstawie tekstów biblijnych przymioty Boga: miłosierdzie, dobroć, Bóg jest miłością i prawdą. I.2.3. Wyjaśnia związek Chrystusa z powołanym przez Niego Kościołem. II.2.1. Dostrzega w uczestnictwie w liturgii drogi do przybliżania się ku Bogu i pomocy w osiągnięciu doskonałości. II.3.1. Uzasadnia, że małżeństwo i kapłaństwo są sakramentami w służbie innym. III.3.4. Opisuje istotę przebaczenia i role sakramentu Pokuty i Pojednania dla wspólnoty.	7

		III.4.5. Charakteryzuje wybrane drogi powołania chrześcijańskiego. III.4.17. Docenia własną tradycję i szacunek dla tradycji innych osób i społeczności.	
IV. Małżeństwo	16. Wartości Sakramentu Małżeństwa. 17. Wzajemna miłość małżeńska jako dar Boga. 18. Różnice w przeżywaniu miłości (kobieta i mężczyzna). 19. Przeszkody kanoniczne do zawarcia małżeństwa. 20. Liturgia Sakramentu Małżeństwa. 21. Sakrament małżeństwa a ślub cywilny. 22. Powołanie do macierzyństwa i ojcstwa. 23. Nierozzerwalność małżeństwa. 24. Małżeństwa międzywyznaniowe. 25. Trudności w małżeństwie. 26. Miejsce rozwiedzionych w Kościele.	<i>Treści:</i> II.3.1. Uzasadnia, że małżeństwo jest sakramentem w służbie innym. II.3.2. Interpretuje na podstawie tekstów liturgicznych czynności wykonywane w liturgii sakramentów. III.3.1. Charakteryzuje miłość chrześcijańską jako zasadę życia we wspólnocie. III.3.2. Wyjaśnia pojęcia wspólnota rodzinna, ojcostwo i macierzyństwo, wychowanie dzieci, adopcja i zagrożenie życia. III.3.3. Charakteryzuje przymioty małżeństwa chrześcijańskiego: jedność, nierozzerwalność, płodność, sakramentalność. III.3.4. Opisuje istotę przebaczenia i role sakramentu Pokut i Pojednania dla wspólnoty.	11
V. Rodzina	27. Odpowiedzialne rodzicielstwo. 28. Wspólnota życia i miłości. 29. Rodzina w życiu i misji Kościoła. 30. Rodzina – wspólnota wierząca i ewangelizująca. 31. Jak wychowywać dzieci? 32. Życie jako dar Boga. 33. Działania antyrodzicielskie. (antykoncepcja, środki wczesnoporonne). 34. Moralny wymiar zapłodnienia <i>in vitro</i>. 35. Aborcja – życie niekochane. 36. Adopcja – szansa na wzrastanie w rodzinie. 37. Eutanazja – ucieczka przed cierpieniem? 38. Transplantacja. 39. Katolicka Nauka Społeczna. 40. „Być czy mieć” – choroba współczesnych. 41. Zaangażowanie społeczne – wolontariat.	<i>Treści:</i> I.2.1. Dostrzega w uczestnictwie w liturgii drogi do przybliżania się ku Bogu i pomocy w osiągnięciu doskonałości. III.3.1. Charakteryzuje miłość chrześcijańską jako zasadę życia we wspólnocie. III.3.2. Wyjaśnia pojęcia wspólnota rodzinna, ojcostwo i macierzyństwo, wychowanie dzieci, adopcja i zagrożenie życia. III.3.4. Opisuje istotę przebaczenia i role sakramentu Pokut i Pojednania dla wspólnoty. III.4.1. Odczytuje człowieczeństwo jako dar Boży. III.4.2. Formuluje naukę i obowiązki chrześcijanina wynikające z Dekalogu. III.4.3. Określa skutki naruszenia Przykazań Bożych. III.4.6. Wskazuje źródła moralności: Prawo naturalne i prawo Boże. III.4.7. Wskazuje rolę cnót chrześcijańskich w życiu człowieka. III.4.8. Ocenia konkretne przypadki zachowań moralnych. III.4.13. Charakteryzuje zagadnienia etyki małżeńskiej i bioetyki. (Integracja seksualna, AIDS, aborcja, antykoncepcja, eutanazja, transplantacja, klonowanie, zapłodnienie <i>in vitro</i>).	15

		III.4.14. Wyjaśnia znaczenie cierpienia. III.4.15. Dokonuje oceny negatywnych zjawisk proponowanych przez mass media.	
VI. Dobre Sanktuarium Kościoła	42. Wspólna modlitwa w rodzinie. 43. Rodzinne świętowanie niedzieli. 44. Tradycja chrztu małych dzieci. 45. Przeżywając Post Filipowy. 46. Chrześcijański wymiar świętowania Narodzenia Pańskiego. 47. Święto Jordanu. 48. Wielki Post – czas oczyszczenia. 49. Przy wielkanocnym stole.	<i>Treści:</i> I.3.1. Odczytuje ostateczne powołanie chrześcijanina. I.3.2. Wymienia fragmenty Pisma Świętego potwierdzające wiarę w Zmartwychwstanie. II.1.1. Uzasadnia modlitwę jako dar Boży. II.1.3. Wskazuje postawy modlitewne na przykładzie postaci biblijnych i świętych. II.2.1. Dostrzega w uczestnictwie w liturgii drogi do przybliżania się ku Bogu i pomocy w osiągnięciu doskonałości. II.2.4. Zna elementy i argumentuje potrzebę sprawowania liturgii Kościoła domowego. III.3.4. Opisuje istotę przebaczenia i role sakramentu Pokut i Pojednania dla wspólnoty. III.4.17. Docenia własną tradycję i szacunek dla tradycji innych osób i społeczności.	9
	50. Podsumowanie		5
Razem			54

Katecheza specjalna

W Piśmie Świętym w Księdze Rodzaju jest napisane, że każdy człowiek jest stworzony na obraz Boży (Rdz 1, 27). Oznacza to, że każda osoba jest zdolna poznawać i miłować Boga. Z drugiej strony każda osoba ma prawo do opieki Kościoła, a w sposób szczególny niepełnosprawni fizycznie czy inтелеktualnie lub mający inne ograniczenia. Biorąc pod uwagę różne sytuacje życiowe Kościół dostosowuje orędzie chrześcijańskie oraz pedagogikę wiary do różnych wymagań. W ten sposób katecheza staje się uniwersalistyczna w odpowiednim podejściu do adresatów. Katecheza powinna być dostosowana do potrzeb konkretnego człowieka. Decydujące znaczenie ma troska Kościoła o każdego człowieka.

W katechezie z osobami z różnymi niepełnosprawnościami chodzi o odkrycie tajemnicy osobowego Boga, który kocha każdego człowieka i jest za niego zatroskany. W tej formie katechezy ważne jest wychowanie liturgiczne, formacja moralna oraz wychowanie do modlitwy. Istotne również jest wychowanie do życia wspólnotowego oraz stosowanie zasady wierności Bogu i człowiekowi.

1. Charakterystyka programu „Szczególnie umiłowani”

Adresatami programu „**Szczególnie umiłowani**” są przede wszystkim katecheci, ale też duszpasterze i rodzice osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym. Proponowany program ma na celu wprowadzenie katechizowanych w doświadczenie obecności Boga w konkretnych realiach ich codziennego życia poprzez przywołanie i rozwijanie w nich przekonania, że są w sposób szczególny kochani przez Pana Boga. Z kolei więzi łączące ich z najbliższym otoczeniem, winny pomagać im w nabywaniu doświadczenia przynależności do społeczności ludzi wierzących, zjednoczonych przez chrzest w miłości i wierze z Chrystusem i Jego Kościołem.

Przy realizacji programu należy się bowiem liczyć z koniecznością wielokrotnego modyfikowania proponowanych treści, co wynika przede wszystkim z konkretnych potrzeb i uwarunkowań danej grupy katechetycznej. Założenie to wynika przede wszystkim z potrzeby zgromadzenia przez katechizowanych odpowiednich doświadczeń, które pozwolą wprowadzić ich w rzeczywistość transcendentną. Ze względu na specyficzny charakter katechezy uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, a także indywidualne tempo

i zakres nauki każdego ucznia, osiągnięcia wynikające z poszczególnych zadań katechezy są planowane na miarę możliwości ucznia.

2. Cele katechetyczne – wymagania ogólne

Celem nauki religii uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym jest rozwijanie zdolności we wzroście w świętości, wprowadzanie do funkcjonowania we wspólnocie wierzących, rozumienia i przyjmowania za własne przykazania miłości Boga i ludzi, a przede wszystkim wyposażenie – stosownie do możliwości – w takie umiejętności i wiadomości, które pozwolą na postrzeganie siebie jako dzieci Bożych, stworzonych na Jego obraz i podobieństwo oraz na pełne uczestnictwo w życiu sakramentalnym.

Zalecane warunki i sposób realizacji

1. Katecheta powinien znać wcześniejszy etap rozwoju religijnego dzieci.
2. Należy zadbać o kącik religijny zawierający elementy związane z procesem wychowania religijnego.
3. Zajęcia należy urozmaicić różnymi metodami katechetycznymi, które zwiększą koncentrację osoby niepełnosprawnej.
4. Należy zadbać o właściwą komunikację między katechetą a osobami niepełnosprawnymi.
5. Respektować prawo każdego do własnego tempa rozwoju.
6. Prowadzić dialog z pomocą wszystkich dostępnych środków dydaktycznych.
7. Zgodnie z możliwościami rozwoju ucznia wprowadzać słownictwo religijne, teksty biblijne i modlitwy w języku mniejszości narodowej.

3. Współpraca środowisk wychowawczych

1. Rodzina

W procesie wychowania religijnego osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym bardzo ważna jest rodzina. Współpraca z rodzicami ma przede wszystkim zapobiegać mar-

ginalizacji rodzin dzieci z niepełnosprawnością intelektualną. Rodzice są pierwszymi świadkami Chrystusa. Ponadto trzeba wspierać rodziców, tworząc ewangeliczny klimat, gdzie będą mieli poczucie, że ktoś im towarzyszy na drodze religijnego wychowania dzieci. Istotne jest tworzenie kontaktu między rodzinami np. zaniedbanej religijnie z rodziną żywej wiary. Posługa katechetyczna powinna cechować się dużą troską, serdecznością oraz otwartością na problemy i wątpliwości rodziców.

2. Parafia

Parafia odgrywa bardzo istotną rolę w komunikacji z rodzinami dzieci o stwierdzonej niepełnosprawności. Parafia powinna zapewnić osobom z niepełnosprawnością intelektualną możliwość przyjęcia wszystkich sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego we właściwym wieku oraz wzięcie udziału w normalnym programie przygotowań. Należy stworzyć warunki wspólnoty wiary i miłości braterskiej. Należy pamiętać, by dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, razem ze wspólnotą wierzących, uczestniczyły w oddawaniu czci Bogu, w wielbieniu Go czy też dziękowaniu za otrzymane od Niego dary.

**Program nauczania katechezy specjalnej
pt. „Szczególnie umiłowani”
GK-7-01/14**

Treści programowe		Liczba godzin
Zagadnienia ogólne	Tematyka	
I. Wstęp	1. Omówienie programu.	1
II. Poznaję Boga w moim domu i w szkole	2. Nasze powitania. 3. Nasze spotkania. 4. Znak Krzyża moją pierwszą modlitwą. 5. Bóg jest z nami.	4
III. Dziękuję za Boże dary	6. Umieć dziękować. 7. Bóg dobrym Stwórcą. 8. Mój Anioł Stróż. 9. Dziękuję Bogu za moją rodzinę. 10. Potrzebujemy innych ludzi. 11. Jestem dzieckiem Bożym. 12. Jezus największym darem Boga Ojca.	7
IV. Bóg objawia się i mówi w naszym życiu	13. Pismo Święte jako Księga mówiącego Boga. 14. Najważniejsze etapy objawiania się Boga w Starym i Nowym Testamencie. 15. Ewangelie przekazem Dobrej Nowiny o zbawieniu. 16. Podstawowe cechy Pana Boga, trzy osoby Trójcy Świętej.	4
V. Bóg daruje mi swoje życie	17. Sakramenty – pomoc w drodze do Nieba. 18. Sakrament chrztu – początek nowego życia. 19. Moje życie w Duchu Świętym. 20. Bierzmowanie – dar Ducha Świętego dla mnie. 21. Eucharystia – chleb życia. 22. Sakrament pokuty i pojednania. 23. Powierzamy Panu Jezusowi chorych – namaszczenie chorych.	5
VI. Bóg jest Ojcem miłosiernym, który przebacza i uczy przebaczać	24. Jezus błogosławi naszym rodzinom – małżeństwo. 25. Jezus daje nam kapłanów – kapłaństwo. 26. Człowiek jest grzeszny i oddalony od Boga. 27. Bóg jest miłosiernym Ojcem – syn marnotrawny. 28. Pan Jezus odpuszcza nam grzechy. 29. Pan Jezus kształtuje nasze sumienie. 30. Pan Jezus pomaga nam w ocenie życia – rachunek sumienia. 31. Żal za grzechy drogą powrotu do Boga. 32. Mocne postanowienie poprawy drogą powrotu do Boga. 33. Wyznanie grzechów oczyszczeniem serca. 34. Szczera spowiedź spotkaniem z przebaczącym Jezusem. 35. Zadośćuczynienie wynagrodzeniem Bogu i ludziom.	10

VII. Bóg przychodzi do nas w Eucharystii	36. Pan Jezus rozmnaża chleb. 37. „Bierzcie i jedzcie, to jest Ciało moje” – ustanowienie Eucharystii. 38. Związek Eucharystii z ofiarą krzyża. 39. Eucharystia źródłem przemiany życia. 40. Mój czynny i świadomy udział w Liturgii św. Jana Złotoustego. 41. Struktura Liturgii św. Jana Złotoustego.	9
VIII. Moja rodzina modli się w cerkwi	42. Cerkiew – miejsce spotkania z Bogiem i bliźnim. 43. Słucham i głoszę Słowo Boże. 44. Przenajświętsza Bogurodzica – Matka Chrystusa i Kościoła. 45. Święci – przykład jedności z Bogiem.	4
IX. Zachowujemy w życiu przykazania Boże	46. Przykazania Boże jako wyraz miłości Boga do człowieka. 47. Bóg zaprasza mnie do życia zgodnie z przykazaniami. 48. Przykazania Boże dotyczące miłości Boga (pierwsze, drugie, trzecie przykazanie). 49. Moja rodzina – domowy Kościół (czwarte przykazanie). 50. Życie – dar Boży (piąte przykazanie). 51. Serce szczere i czyste (szóste, dziewiąte przykazanie). 52. Cieszę się z tego, co mam (siódme i dziesiąte przykazanie). 53. Prawda jest drogą do Boga (ósmo przykazanie).	8
X. Katechezy okolicznościowe	54. Post Filipowy. 55. Niepokalane Poczęcie. 56. Boże Narodzenie. 57. Chrzest Jezusa w Jordanie. 58. Ofiarowanie Jezusa w świątyni. 59. Czas pokuty – Wielki Post. 60. Zmartwychwstanie. 61. Zesłanie Ducha Świętego.	8
	62. Podsumowanie	4
Razem		64

Sposoby osiągnięcia szczegółowych celów kształcenia (metody)

Realizacja szczegółowych celów edukacyjnych programu nauczania wymaga stosowania różnorodnych metod nauczania, bogatego warsztatu pracy i wielu urozmaiconych środków dydaktycznych. Zaprezentowane metody proponowane w nauczaniu religii grekokatolickiej w szkole uwzględniają ich efektywność przy realizacji konkretnych tematów lekcji. Jeżeli katecheta chce aby uczniowie poznali nowe fakty, wiadomości, winien stosować metody podające. Aby uczniowie dzielili się wcześniejszą wiedzą, swoimi doświadczeniami, pomysłami katecheta wybiera metody aktywizujące, dyskusyjne. Jeżeli celem katechezy jest spotkanie z Bogiem we wspólnocie katechetycznej to niezbędne są metody liturgiczne i biblijne. W zakresie stosowania pomocy dydaktycznych ważne są indywidualne poszukiwania i kreatywność. Proces nauczania religii wymaga od katechety świadectwa wiary, osobistego przykładu, erudycji, wysokiej kultury pracy i bardzo dobrego przygotowania warsztatowego.

Metody biblijne:

- alternatywne tytuły
- powiedzenia z Biblii
- Biblijne niedokończone zdania
- metoda Bludesch
- konkurs wiedzy Biblijnej
- gry Biblijne

Metody dyskusyjne:

- metaplan
- „burza mózgów”
- panel
- debata „za” i „przeciw”
- metoda trybunału
- dyskusje i debaty
- rozwiązywanie problemów
- analiza SWOT
- praca w grupach
- symulacje
- wywiad
- kwestionariusze, quizy

- teczki (portfolio) i wystawy
- analiza przypadku

Metody dramowe:

- gry sytuacyjne: odgrywanie ról
- socjodramy, inscenizacje
- gry i zabawy edukacyjne
- praca w terenie (wycieczki)
- pantomima

Metoda zajęć praktycznych:

- kolaż
- rozsypanka wyrazowa
- prasówka

Metoda pracy z fotografiami:

- zdjęcia z liturgii
- temat Biblijny
- poznajmy się
- podsumowanie lekcji
- zajęcia z liturgii
- opowiadanie

Metoda pracy z materiałem filmowym:

- metody audiowizualne
- dyskusja na forum klasy
- wymyślamy zakończenie filmu
- walizka, kosz, biała plama

METODY MOTYWUJĄCE UCZNIÓW DO NAUKI	
NAUCZANIE	
1. Jak mobilizować uczniów?	• szybkie tempo • nauczanie warstwami (spiralny układ materiału) • różnorodność kontrolowana
2. Jak zaangażować uczniów?	• runda bez przymusu • jedno pytanie – wszyscy piszą odpowiedź • zdania podsumowujące • głosowanie • zapytaj kolegę • wymiana w parach • powtarzanie chórem • uważne słuchanie wykładu • wysłuchaj i zapisz • ożywienie dyskusji • głośne myślenie
MOTYWOWANIE	
3. Jak zwiększać poczucie pewności siebie?	• sentencje wzmacniające wiarę uczniów w siebie • amortyzowanie – upewnianie, że każdy ma prawo do błędu
4. Jak zachęcać bez nagród?	• komunikat „doceniam to” • komunikat „jestem z tobą” • pochwały i nagrody dla wszystkich • prawdziwy zachwyt • budowanie ducha klasy
5. Jak podnosić poprzeczkę?	• nauka jako wyzwanie • wysokie oczekiwania • mobilizowanie ducha klasy
ORGANIZACJA PRACY	
6. Jak rozpoczynać lekcję?	• co dzisiaj robimy? • zadanie na dobry początek • intrygujące pytanie
7. Jak kończyć lekcję?	• „dobrze, że..., ale następnym razem...” • karty dla uczniów „co myślę/ co czuję”

8. Jak uczyć współpracy?	• czytanie w parach • zadania w grupach, zamiana grup • prezentacje grupowe • najlepsze rozwiązanie – debata klasowa • zadania długoterminowe – projekt
9. Jak najlepiej wykorzystać czas?	• kolejność mówców • zasada „słuchajcie uważnie, powiem to tylko raz” • klasowi „korepetytorzy” • przećwiczmy to jeszcze raz
ZADANIA DOMOWE, SPRAWDZIANY, OCENY	
10. Jak zadawać prace domowe?	• praca domowa z możliwością wyboru • sprawdzanie pracy domowej w grupach • opowiedz, co zrobiłeś
11. Jak sprawdzać wiadomości i oceniać?	• teczka – portfolio ucznia • ważniejsza jest wiedza niż ocena • karta z wynikami ucznia
JAK UCZYĆ RZECZY WAŻNYCH?	
12. Jak powtarzać i utrzymywać wiedzę?	• nauka w parach • powtórka „moim zdaniem” • twórcze sprawozdania i mapy myślowe
13. Jak uczyć samodzielnego myślenia?	• uporządkuj • podziel na kategorie • czym się różnią, w czym są podobne • streszczenia • spróbuj przewidzieć • jak można wytłumaczyć • rozwiąż problem • burza mózgów
14. Jak wyjść poza fakty i szczegóły?	• co jest naprawdę ważne? • jakie to ma dla nas znaczenie? • zadania praktyczne • co wiem, czego jeszcze chcę się dowiedzieć • zestawienie kluczowych pojęć

Kryteria oceny i metody sprawdzania osiągnięć ucznia

OGÓLNE ZASADY OCENIANIA

1. Ocenę wystawia się w porozumieniu z uczniami.
2. W ciągu jednego semestru nauczyciel wystawia każdemu uczniowi oceny cząstkowe.
3. Promuje się systematyczne poprawianie ocen w ciągu semestrów; w wyjątkowych sytuacjach poprawianie podczas wystawiania oceny semestralnej lub końcoworocznej. Poprawianie może odbywać się w formie pisemnej lub ustnej z zakresu określonego indywidualnie.
4. Uczeń może być niesklasyfikowany z religii, jeżeli istnieje brak podstaw do ustalenia oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych przekraczającej połowę czasu przeznaczonego na te zajęcia w szkolnym planie edukacji.

Oceny cząstkowe, semestralne i końcoworoczne stawia się według skali:

- celujący (6),
- bardzo dobry (5),
- dobry (4),
- dostateczny (3),
- dopuszczający (2),
- niedostateczny (1).

Zasady wystawiania oceny semestralnej lub rocznej

Podstawą do wystawienia oceny kończącej określony etap nauki są oceny cząstkowe skupione w następujących grupach:

- I. Prace pisemne, odpowiedzi ustne (wiadomości bieżące, pojęcia);
- II. Pacierz, katechizm;
- III. Sprawdziany i testy;
- IV. Zeszyt przedmiotowy;
- V. Modlitwy, pieśni;
- VI. Praca w grupach, aktywność, inne.

Przy wystawianiu oceny rocznej bierze się również pod uwagę ocenę z półroczna.

Wszystkie oceny są jawne, obiektywne, wskazujące na pojawiające się braki i motywujące do poprawy i dalszej pracy. W ciągu roku szkolnego pojawiają się różne formy i rodzaje kontroli. Na początku kontrola wstępna, aby zorientować się jaką wiedzę i umiejętności uczeń posiada, w ciągu roku bieżące sprawdzanie wyników, wreszcie kontrola końcowa, by ocenić osiągnięcia i ewentualne porażki. Nie każda kontrola musi kończyć się wstawieniem oceny do dziennika.

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

W procesie oceniania **obowiązuje stosowanie zasady kumulowania wymagań** (ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym). Oceniamy wiedzę i umiejętności ucznia oraz przejawy ich zastosowania w życiu codziennym, przede wszystkim w szkole. Gdy uczeń ubiega się o ocenę celującą, bierzemy pod uwagę również jego zaangażowanie religijno-społeczne poza szkołą.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą,
- b) odmawia wszelkiej współpracy,
- c) ma lekceważący stosunek do przedmiotu i wiary.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne:

- a) w zakresie wiadomości i umiejętności opanował treści najłatwiejsze, najczęściej stosowane, stanowiące podstawę do dalszej edukacji,
- b) wykazuje choćby minimalne zainteresowanie przedmiotem i gotowość współpracy z nauczycielem i w grupie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe:

- a) opanował treści najbardziej przystępne, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach,
- b) uczestniczy w rozwiązywaniu problemów oraz umiejętnie słucha innych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania rozszerzające:

- a) opanował treści umiarkowanie przystępne oraz bardziej złożone,
- b) ukierunkowany jest na poszukiwanie prawdy i dobra oraz szanuje poglądy innych,
- c) aktywnie realizuje zadania wykonywane w grupie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania dopełniające:

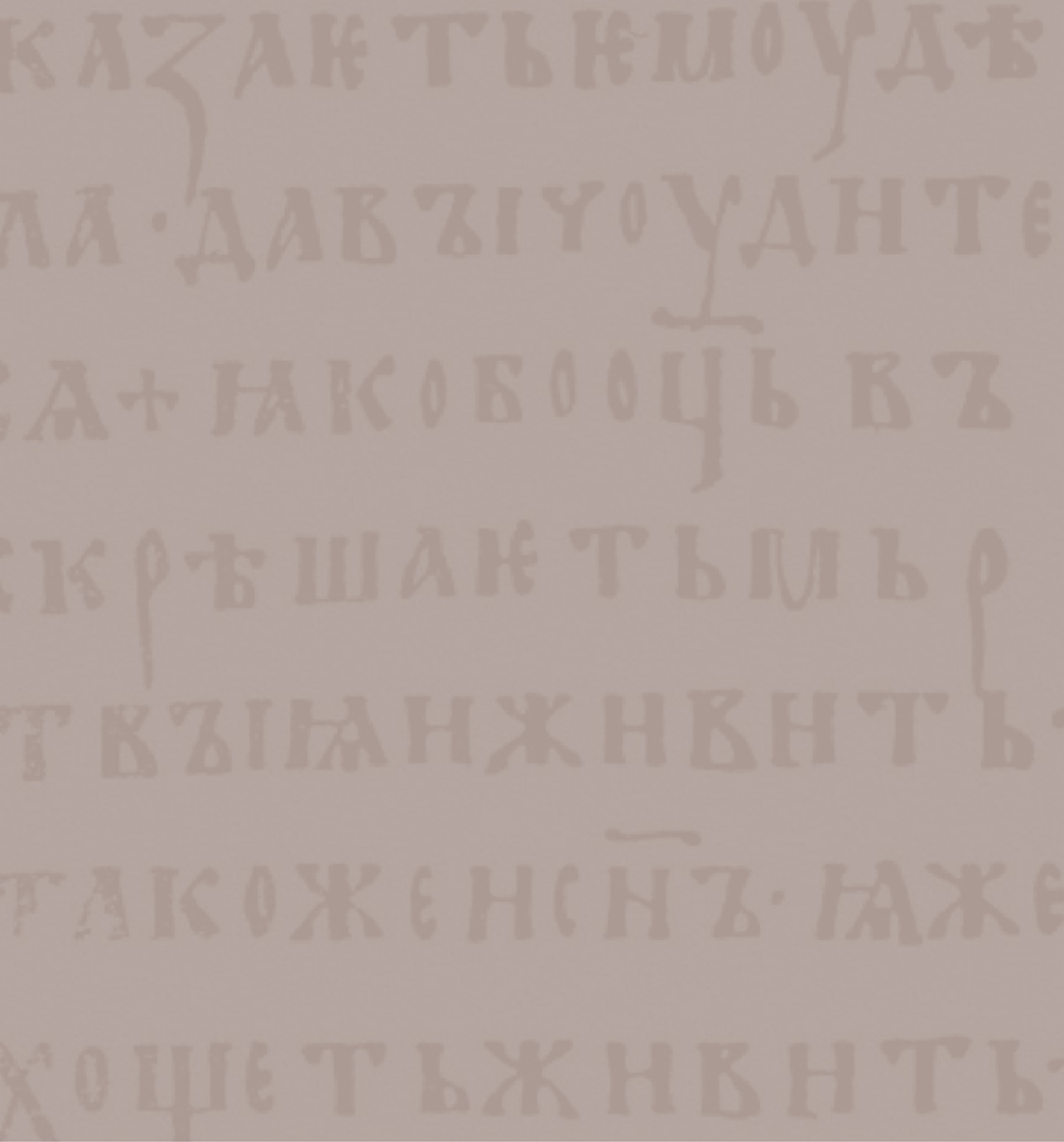
- a) opanował treści obejmujące elementy trudne do opanowania, złożone i nietypowe,
- b) wykazuje własną inicjatywę w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności,
- c) wszechstronnie dba o rozwój swojej osobowości i podejmuje zadania apostolskie.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje także zadania wykraczające poza program nauczania tej klasy,
- c) osiąga sukcesy w Przeglądach Religijnych, Festiwalach Twórczości Sakralnej, konkursach i olimpiadach kwalifikując się do finałów na szczeblu diecezjalnym, albo archidiecezjalnym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.

PRZEDMIOT OCENY	OCENA					
	celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca	niedostateczna
1. Zeszyt przedmiotowy	- wszystkie tematy - zapisy - prace domowe - staranne pismo - własne materiały - ilustracje itp.	- starannie prowadzony - wszystkie tematy i notatki - prace domowe	- zeszyt staranny - luki w zapisach (sporadyczne do 5 tematów)	- zeszyt czytelny - braki notatek, prac domowych (do 40% tematów)	- pismo niestaranne - liczne luki w zapisach (do 70% tematów)	brak zeszytu
2. Prace domowe	- staranne wykonanie - treści wskazujące na poszukiwania w różnych materiałach - dużo własnej inwencji - twórcze	- merytorycznie zgodne z omawianym na lekcji materiałem - staranne - czytelne - rzeczowe	- wskazują na zrozumienie tematu - niezbyt twórcze	- powiązane z tematem - niestaranne	- widać próby wykonania pracy - na temat	- praca nie na temat - brak rzeczowości w pracy - brak pracy
3. Testy i sprawdziany	- wszystkie polecenia wykonane poprawnie - rozwiązane też zadanie dodatkowe	75% spełnionych wymagań podstawowych (łatwe, praktyczne, przydatne życiowo, niezbędne) 75% spełnionych wymagań rozszerzających (bardzo trudne i trudne, teoretyczne, naukowe)	75% zadań podstawowych 50% wymagań rozszerzających	75% wiedzy z zakresu wymagań podstawowych (bardzo łatwe i łatwe, niezbędne w dalszej edukacji)	50% wiedzy z zakresu wymagań podstawowych	poniżej 30% odpowiedzi dotyczących wiedzy podstawowej

PRZEDMIOT OCENY	OCENA					
	celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca	niedostateczna
4. Odpowiedzi ustne	• wiadomości zawarte w podręczniku i zeszytcie uzupełnione wiedzą spoza programu • wypowiedź pełnymi zdaniami, bogaty język • używanie pojęć	• wiadomości z podręcznika i zeszytu prezentowane w sposób wskazujący na ich rozumienie, informacje przekazywane zrozumiałym językiem • odpowiedź pełna nie wymagająca pytań dodatkowych	• wyuczone na pamięć wiadomości • uczeń ma trudności w sformułowaniu myśli własnymi słowami • potrzebna pomoc nauczyciela	• wybiórcza znajomość poznanych treści i pojęć • odpowiedź niestaranna • częste pytania naprowadzające	• słabe wiązanie faktów i wiadomości • chaos myślowy i słowny • odpowiedź bełkotliwa, niewyraźna, pojedyncze wyrazy • dużo pytań pomocniczych	• brak odpowiedzi lub odpowiedzi świadczące o braku wiadomości rzeczowych
5. Aktywność	• uczeń wyróżnia się aktywnością na lekcji • korzysta z materiałów zgromadzonych samodzielnie	• uczeń zawsze przygotowany do lekcji • często zgłasza się do odpowiedzi • wypowiada się poprawnie	• stara się być przygotowany do lekcji • chętnie w niej uczestniczy	• mało aktywny na lekcjach	• niechętny udział w lekcji	• lekceważący stosunek do przedmiotu i wiary
6. Inscenizacje gazetka szkolna, praca na rzecz parafii i inne	• wiele razy pomaga w różnych pracach • pilnie i terminowo wykonuje powierzone zadania, dużo własnej inicjatywy • aktywnie uczestniczy w życiu małych grup formacyjnych (mini-stranci, itp.) • reprezentuje szkołę (parafię) w konkursie przedmiotowym, Przeglądach Religijnych, olimpiadzie)	• starannie wykonuje powierzone przez katechetę zadania • przejawia postawę apostołską	• niezbyt chętnie wykonuje zadania poza lekcjami, ale nie unika ich zupełnie • uczestniczy w rekolekcjach szkolnych			

Wydawca:

Metropolia Przemysko-Warszawska
ul. Bł. bp Jozafata Kocyłowskiego 4
37-700 Przemyśl
tel/fax +48 (16) 678 78 68
e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl